Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 860 ՈՒՐԲԱԹ 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 28 ՍԷՊԷՐ 1304

40 ՓԱՐԱ.

ՆՈՐԱԳՈՒՆՂԻԱՆ ՀԱՆ ԵՒ ԻՍԿ. ԳԷՈՒԹԻՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՎԻ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա - Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դրամեկան արժէք	200
» » Վեցամսեայ	» »	100
» » Եռամսեայ	» »	50
Դուռուանց » եւ տեղական		
Թղթատարով՝ տարեկան	» »	240
Դուռուանց համար եւ տեղական		
Թղթատարով՝ վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներու տարեկան	ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուռը գրուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն եւ չ'ստացուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeny Deirmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(ՆՈՅ. 19ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 22 ՆՈՅԵՄ.)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

(ՀԵՌԱԳՐԵՐ «ԹԱՅՄՃ»Ի, «ԹԱՆ»Ի ԵՒ ՀԱՎԱՍՈՒ)

ԴԷՊԵՐՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ. Լ.-Փալլա, 19.— Խնամակալը, որը Ռուսական Սոֆիա կը վերադառնայն, առաջ խորհրդակցեցան Զօր. Քաւլպարսի ծանուցագրոյն վրայ, որով իւր մեկնումը կ'իմացնէր։ Որոշեցին չպատասխանել, և հրամանները զրկեցին ամէն իշխանութեանց որպէսզի դիւրացնեն ռուս պաշտօնատարաց և պաշտպանելոց մեկնումն, և առաջքն առնուն ամէն անախորժ միջադէպի։ Խնամակալութիւնն յայտարարութիւն մը պիտի ուղղէ Պուլկարներուն, ծանուցանելով ռուս ներկայացուցչաց մեկնումը, բացատրելով կացութեան ծանրութիւնն, և հանդարտ և հայրենասէր ընթացք մը բռնելու յորդորելով ժողովուրդն։

—Ռուսչուք, 18.—Սոպրանչէի պատգամաւորութիւնն որ պիտի այցէ եւրոպական դահլիճներուն՝ կը մեկնի 4-5 օրէն։ Ոմանք կ'ըսեն թէ պատգամաւորութիւնը Փիլիպէի ճամբով նախ Կ. Պոլիս պիտի երթայ, դերիշխան Պոռտութեան այցելու։ Ըստ այլոց, նախ Վիէննա, Բեռլերսպուրգ, Պերլին եւ Լոնտոն պիտի երթայ։ Պատգամաւորութեան պաշտօնն է Պուլկարիոյ դէպքերուն վրայ ճիշդ տեղեկութիւն տալ Տէրութեանց, և նոցա կարծիքն հարցունել ընտրելի Իշխանին վրայ, կամ Պուլկարական Հանրապետութեան մը հրատարակման վրայ։ Պատգամաւորութիւնը պիտի Լանայ համոզել Տէրութիւններն որ եւրոպական Դեսպանախորհուրդ դումարի և կարգադրութիւն պուլկարական խնդրոյն։

—Ռուսչուք, 19.—Պուլկարական եւ Բուլկերական բոլոր քաղաքաց պահպան զօրքն և քաղաքացիքն այսօր, Սբ. Լիմիթիձայի յաղթութեան տարեդարձին առթիւ, համակրանաց ցոյցեր ըրին առ Ալէքսանդր Իշխան, և շնորհաւորութիւններ հեռագրեցին նմա։ Ռուսճուգէ սա հեռագիր առաքեցաւ.

«ԱՌ Ն. ԲԱՐՁ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆ

«Նորք 19ին,—Նշանաւոր օր յորում Ձեր Բարձրութիւն դիւցազնական յաղթանակ մը տարաւ ի վերայ Թշնամւոյն ի Սլիվնիձա, և փառաւոր էջ մը բացաւ Պուլկարիոյ պատմութեան մէջ,—մեք, քաղաքացիքս Ռուսճուգի, շնորհաւորելով զՁերդ Բարձրութիւն, կը մաղթենք երկար կեանք ի փառս և ի պատիւ Պուլկարիոյ։

Երեսփոխանք Մարչանոֆ, Վալեֆ, Անէլոֆ, Կեչոֆ, Զանեֆ, Սվէտլոֆ, Մարչանվէլիչ. Բաղաքապետ Վէնարոֆ։

—ՄԵԿՆՈՒՄ ԶՕՐ. ՔԱՒԼՊԱՐՍԻ. Սոֆիա, 20.—Այս առաւօտ մեկնեցաւ Քաւլպարս։ Հիւպատոսարանէ եկեղեցւոյն, 50 ի չափ Զանքովեանները գտաւ որք եկած էին ողջերթ մաղթել իրեն։ Ըսաւ անոնց. «Մնաք բարեաւ, Պարոնայք. կը մեկնիմ զի Պուլկարիա կը կառավարուի ի ձեռն այնպիսի մարդոց, որք չուզեցին հետեւիլ իմ տիրոջս բարեացակամ խրատներուն։ Շնորհակալութիւն ձեր ամենուն։» Զօրավարն ապա երկոցս բարձրացնել և իջեցնել տրուաւ հիւպատոսարանի դրօշն, որ, ռուսական զինանշանին հետ, վար առնուեցաւ։ Հիւպատոսարանի պաշտօնեաները պարունակող չորս կառքեր կը հետեւէին զօրավարին կառքին։ Պաշտօնական հանդիսանք չկրող Ռուս մը կը մնայ հիւպատոսարանին մէջ։ Ֆրանսացի, աստրացի, իտալացի և պելժ հիւպատոսք եկան ողջերթ մաղթել։

—Վառնա, 20. Այսօր վար առնուեցան ռուսական հիւպատոսարանին դրօշն և զինանշանն։ Հիւպատոսն, իւր ընտանեաց հետ, Վառնայէ մեկնեցաւ, ռուսական զրահաւորընտրով։ Ստամբոլի ամբոխ մը համախմբեալ էր հիւպատոսարանին առջեւ, և լրին ուշադրութեամբ կը նայէր։ Ամբոխն հետեւեցաւ զօրավարին ցնաւամատոյց։

—Բիւքրէշտ, 21. — Ռուս լրագրերը կ'ըսեն թէ Զօր. Քաւլպարսի մեկնումն է լաւագոյն պատասխանն զոր Ռուսիա կրնար տալ Լորտ Սալիսբրիի և Բաղաքի Կոմսին ճառերուն։

—Ռուսչուք, 20. — Խնամակալը ընդամպուլոի, Մուդրուրոի և Ժիվրոի, Երբեւ Երեսփոխան, Սլիմնիձայի տարեդարձին առթիւ հեռագրեր ուղղեցին առ Ալէքսանդր Իշխան և առ հայր նորա։ Ցաւ կը յայտնեն որ Իշխանը բաժնուած է իւր ժողովրդէն, որ այնչափ կը սիրէ զինք, և կը յայտարարեն թէ երբեք չպիտի մոռնան այն դիւցազն Իշխանին զոհողութիւններն եւ ծառայութիւններն, որ հայրենեաց պաշտպան հանդիսացաւ։

—Պերլին, 20. — Դերմանիա ծանոյց Ռուսիոյ թէ կընդունի Մինկրելիոյ Իշխանին ընտրելիութիւնն, եթէ միւս Տէրութիւնք եւս ընդունին։

—Տարակոյս չէ մնացած թէ Մինկրելիոյ Իշխանն է Զարին ընտրելին Իշխանութիւն Պուլկարիոյ։ Իշխանը Ն. Կ. Վեհափառութեան հրամանաւ Կաւասիայէն Բեռլերսպուրգ երթալով, Կայզրինայի պալատը դացած և Զարին ներկայացած է։

—Բէրլէրսպուրգ, 20,—Ռուս կառավարութիւնն հետեւեալ Պաշտօնական Ծանուցումն հրատարակեց Քաւլպարս զօրավարին Պուլկարիայէ մեկնելուն վրայ.

«Ինչպէս Պաշտօնական Օրպէչը ծանուցած էր նոյմ. 2ին, Ռուսահպատակաց և Ռուսիոյ պաշտպանեցց Պուլկարիոյ այլ և այլ կողմերը կրած թշնամանքները տեսնելով, Զօր. Քաւլպարս հարկադրուած էր յայտարարել Պուլկարիոյ Արտաքին գործոց Նախարարին թէ, եթէ նմանօրինակ դէպք մը կրկնուի, պիտի պարտաւորի Պուլկարիայէն մեկնիլ բոլոր ռուս հիւպատոսաց հետ։ Բայց ահա նոր թշնամանք մը տեղի ունեցաւ նոյմ. 7ին ընդդէմ Փիլիպէի ռուս ընդհ. հիւպատոսի Փաւլոսի։ Երբ հեռագրատունը կ'երթար հեռագրեր յանձնելու, պուլկար զինուորներ և դաւաղնօք զինեալ ուրիշ անձեր Բաւլոսին վրայ յարձակելով այնչափ դանակոծեցին, որ անզգայ վիճակի մէջ փոխադրեցաւ հիւպատոսարանը։ Զօր. Քաւլպարս իմանալով թէ այս յարձակումն կատարուած է հրամանաւ զինուորական իշխանութեանց, հրաւիրեց պուլկար կառավարիչն որ պաշտօնական ընկերի Փիլիպէի կնաբաժնին որ հրամանատարն, (որէ նայն ինքն խնամակալ Գնդ. Մուդրուրոֆ,) և Փիլիպէի հրամանատարն, և խիստ սպառնալիք զանոնք որ մասնակցած են այս յարձակման, և զինուորական սպառիւ մատուցանել տայ ռուս դրօշին, ըստ սովորութեան։ Զօրավարն իմացուց նաեւ որ եթէ մինչեւ նոյմ. 17ի երեկոյն չատանայ պահանջած գոհացումը, պիտի մեկնի Պուլկարիայէն։ Արդ, որոշեալ պայմանժամուն ստացած չլինելով պահանջեալ գոհացումն, և ոչ իսկ պատասխան ընդունած լինելով, Զօր. Քաւլպարս այսօր կը մեկնի Սոֆիայէ. Պուլկարիոյ և Բուլկերիոյ ռուս հիւպատոսաց հետ։»

Կառավարական Ցայտարարութեան հետ հրատարակուած է Զօր. Քաւլպարսի կողմէ առ պուլկար կառավարութիւնն ուղղեալ վերջին ծանուցագիրը, զոր արդէն հրատարակեցինք։

—Նոր, Զօր. Քաւլպարսի մեկնելուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ նահանջ մը չէ այս, այլ խղում մ'է։ Զօրավարին մեկնելը չենչանակեր բնաւ թէ Ռուսիա կը լքանէ պուլկարական խնդիրը, կամ կը հրաժարի Պուլկարիոյ վրայ իւր մասնաւոր իրաւունքներէն։

—Զարն անձամբ հեռագրեց առ Պ. Սրաղիլօ, չեռնակորացի Դավան Փիլիպէի ռուս հիւպատոսարանին, շնորհակալ լինելով իւր ծառայութեանց համար առ ռուս դատն, և ծանուցանելով թէ իրեն մնայուն թոյլատրուած է և պատուանշան տրուած։

—Լոնտոն, 20.— Հակառակ Լոնտոնի լրագրաց տեսութեան, որք կը կարծեն թէ Քաւլպարսի մեկնելովը պուլկար կառավարութեան բեռը պիտի թեթեւնայ, Լոնտոնի ռուսական պաշտօնական ակմբոց մէջ կ'ըսուի թէ զօրավարին մեկնումն յոյժ ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ Պուլկարիոյ։

—Օրէսա, 19.— Վառնայի առջեւ գտնուող Մեբէսոֆիա ռուս զրահաւորին սպայներէն մին Օտէսա հասաւ յատուկ տեղեկագրովը։ Անոր հետ էին երեք պուլկար սպայք և երկու պաշտօնեայք, որք ի մահ դատապարտուած դալով, ռուսական մարտանաւն ապաստանած էին։

—Զօր. Քաւլպարս Պուլկարիայէն իւր մեկնումը կարելի եղածին չափ աղմկալի եկանակաւ մը ծանուցած է պուլկար ժողովրդեան՝ խռովութիւններ գրգռելու համար։ Խոշոր տառերով յայտագրեր փակցնել տուած է պատերու վրայ, և հազարաւոր շրջաբերականներ ցրուած է ժողովրդեան մէջ։

—Կը ծանուցուի թէ Զօր. Քաւլպարս հաւաքեր է հարկաւոր նիւթերն հաստատելու համար թէ ինչ տեսակ յարաբերութիւններ կային ի մէջ անգլ. դրօշակատար Պ. Լասէլսի և պուլկար խնամակալութեան։ Պուլկարիոյ և Բուլկերիոյ ուրիշ անգլ. դրօշակալներուն ալ երկրին դրօշոց անարգանք մեղադրութիւնը պիտի ապացուցուին եղեր անյայտ ռուս դրօշակալին տեղեկագրոյն մէջ, որ լոյս պիտի տեսնէ եղեր ի մօտոյ։

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՒՍՏՐՕ-ՄԱԳԱՐ ՊԱՏԱՌԻՐԱԿՈՒԹԵՍՆՈՑ

Աւստրական Պատուիրակութեան Ցանձնախմբին մէջ, պատասխանելով քանի մը ատենաբաններու, Բաւնոքի Կոմս նոյմ. 13ին հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ, որք կ'ըսուի թէ նպատակ ունին մեղմացնել իւր նախորդ յայտարարութեաց կշիռը։

ՔԱՂՆՈՔԻ ԿՈՄՍ. «Առ իս ուղղեալ տեղեկագիրներէն համոզում գոյացուցած եմ թէ պուլկար ժողովուրդն, հաստատամտութեամբն, եռանդովն և բարեկարգութեան սիրովը, կատարեալ արժանիք ցուցած է կազմելու Պետութիւն մը, համաձայն Եւրոպիոյ պահանջմանց և Պալքանեան ժողովրդոց պիտոյից։ Բայց Պերլինի Դաշնագիրը լաւ սկզբնակետ մը չեղաւ պուլկար Իշխանապետութեան ինքնօրէն զարգացման համար։ Հետեւապէս, ընդհանուր կարծիք մը յառաջ եկած է թէ, պուլկարական նորահաստատ Պետութիւնը, զարգանալ կարենալու համար, աւելի հին Տէրութեան մը պակցութեան կը կարօտի։ Պատահեցաւ նաեւ որ այդ խնամքն իմացուեցաւ Ռուսիոյ, որ պատերազմ մղած էր յաջողագրութիւն Պուլկարիոյ, և որոյ զօրքերը դեռ կը դրաւէին երկիրը։ Ռուս Քսմիսերը պաշտօն ստացաւ կազմակերպել պուլկարական Իշխանապետութիւնն, և յորմէնեց Սահմանադրութիւնը։ Բանակը կազմուեցաւ ձեռամբ Ռուսիոյ և դրրուեցաւ ռուս սպայից ներքեւ։ պուլկար կառավարութիւնն և վարչութիւնը կազմուեցան և ուղղուեցան մեծաւ մասամբ ռուս պաշտօնէից ձեռամբ։ Այս վիճակ տեւից մինչեւ անցեալ տարի։ Արդ, կ'երեւի թէ, հակառակ ամէն արգելքներու, անկախութեան ջերմ փափաք մը ծաւալած է Պուլկարաց մէջ և Պուլկարաց բնաւորութեան լաւատեղեակ անձինք կ'ըսեն թէ նոքա չեն հանդուրժեր ա՛և իցէ օտար ազդեցութեան, եւ հակակիր են ամէն օտարազգաց։ Կը հետեւի ուրեմն թէ անպատճառ պիտի պաշտպանեն իրենց անկախութիւն։ Բայց պէտք է ըսենք թէ ռուսական ազդեցութիւնը Պուլկարիոյ մէջ մեր ազդեցութենէն աւելի հզօր է։ Պէտք է նաեւ յարեմ թէ, թէպէտ մեր հիւպատոսաց և մեր կառավարութեան ներկայացուցչաց դրսծոզութենէն զատ այլապէս չենք գործեր ի Պուլկարիա, Պուլկարք փափաքող են որ մեր ազդեցութիւն աճի և առաւելակշիռ դառնայ։ Մեք Պուլկարիոյ մէջ չորս հիւպատոսներ միայն ունինք, և թէպէտ նոքա կը կատարեն իրենց պարտականութիւն, ինքնին չեն բաւեր Պուլկարիոյ մէջ աւելի ժողովրդականութիւն և աւելի ազդեցութիւն շահեցնելու Աւստրիոյ։ Մեր ազդակիցք Պուլկարիոյ մէջ չեն հաստատուիր ուրիշ Տէրութեանց հպատակներուն չափ ստուար թուով, և սակայն ո՛չ մէկ երկիր մեզ չափ շահ ունի հաստատուելու Պուլկարիոյ մէջ։ Պոսնա-Հերսէքի գրաւմամբ Պուլկարիոյ և Աւստրիոյ միջեւ մերձեցումը բնաւ ազդեցութիւն չունեցաւ մեր վաճառականութեան և մեր նիւթական յարաբերութեանց զարգացման համար։ Բաղձալի է որ մեր գործարանատէրք և մեր վաճառականք աւելի չանքեր բռնեն փոփոխելու իրաց այս վիճակ։»

Կոմսը կը յայտարարէ թէ պուլկարական խնդրոյն մէջ աւստրօ-մագառ կառավարութեան ձեռք առած միջոցներն յայտնել կարելի չէ։ Ի գարտնի են, և այս գաղտնի բանակցութեանց հրապարակումը կրնայ վնասել ուրիշ Տէրութեանց հետ Աւստրիոյ յարաբերութեանց։

«Դերմանիոյ հետ մեր յարաբերութեանց վիճակին վրայ հարցումներկ ուղղուն առ իս 1879ին Դերմանիոյ հետ մեր դաշնակցութեան կնքումէն ի վեր, աւստրօ-գերման դաշնակցութիւնը բնաւ փոփոխում չէ կրած, ընդհակառակն ամրացած է։ Լսուեցաւ թէ, Ռուսիոյ հետ դայլայեաւ Հանձնաժողովի վրայ, Դերմանիոյ հետ մեր դաշնակցութիւն վնասուած է։ Բայց երից կայսրութեանց այս համախմբում նոր ինչ չէ։ Այդ բան դոյութիւն ունեցած է անցեալին մէջ։ Այդ բան սա մտածման արդիւնք է թէ, Աւստրիոյ և Դերմանիոյ շահերը կը պահանջեն ըստ կարի բարեկամական յարաբերութիւններ ստեղծել դրացի այն մեծ կայսրութեան՝ Ռուսիոյ հետ։ Երբ ստանձնեցի արտաքին գործոց նախարարութիւնը, Ռուսիոյ հետ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ յարաբերութիւնք ո՛չ լաւ էին ո՛չ դէշ. յարափոփոխ վիճակ մ'ունէին։ Բաղձալի էր վերջ տալ այդպիսի վիճակի մը. և ըստ որում Ռուսիա մեզ ընդ առաջ կուգար, գոհութեամբ միայն ընդունեցինք խաղաղութեան այս նոր երաշխաւորութիւն։ Բայց ասով Դերմանիոյ հետ մեր դաշնակցութիւն չվնասուեցաւ։ Դերմանիոյ հետ մեր յարաբերութիւն բոլորովին տարբեր բնութիւն մ'ունի Ռուսիոյ հետ մեր ունեցած յարաբերութենէն։»

Բաղնոքի Կոմս ծանոյց ի վերջոյ թէ Տէրութիւնք կը խորհրդակցին Պուլկարիոյ Իշխանին անուանման վրայ։

ՓԻԼԻՊԷԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԱՎԱՍԻՆ ԽՆԴԻՐԸ. Թարին Փիլիպէի Թղթակիցն հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ ռուսական հիւպատոսարանին Դավասի խնդիրն, որ եղաւ պատրուակ Զօր. Քաւլպարսի մեկնելուն.

«Նախորդ նամակներէս գիտէք թէ պաշարման վիճակն ի՛նչպիսի խստութեանց ենթարկած է զմեզ։ Կէս գիշերէն երեք ժամ առաջ մարդ փողոցը դտնուելու չէ այլեւս, եթէ չուզեր բանտարկուիլ։ Արդ, նոյմ. 12ի գիշերը, բազարիս ռուսական հիւպատոսարանին Դավասն հեռագրատունն հեռագրեր տարած պահուն, գիշերային պահնորդ մը հրամայեց նմա կանգ առնուլ և պահականոցն երթալ։ Դավասը պատասխանեց թէ իւր տիրոջմէ հրաման ընդունած է հեռագրատունն երթալ դործով, և մարդ մտիկ չի կրնար ընել։ Ասոր վրայ, պահնորդը կը վերցուցէ բիրն, և Դավասին կը հրամայէ հնազանդիլ եթէ չուզեր ծեծուիլ։ Դավասը կը բեվռվիր մը կ'ուզէ յարձակողին վրայ։ Պահնորդը կը սկսի աղաղակել։ Ոստիկաններ և զինուորներ կը հասնին։ Կը շրջապատեն Դավասն, և կը սարառնան իրենց սուիններով։ Բայց բեվռվիրը տեսնելով չեն համարձակիր զարնել։ Պահնորդն հնարք մը կը խորհի։ Հանդուցեալ չուան մը կը նետէ Դավասին վիզն, և այսպէս կը ձերբակալէ զնա։ Դավասը պահականոց կը տարուի իւր հեռագրաց հետ։ Հիւպատոսն անմիջապէս կը պահանջէ Դավասին յանձնումը։ Բայց չուանով վիզը շատ սեղմուելուն, Դավասն հիմակ անկողնոյ կը ծառայէ։»

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. Կը յիշուի թէ Աւստրիոյ, Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ և Սերբիոյ պատուիրակաց մասնակցութեամբ ի Վիէննա տեղի ունեցեր էր թէ, պուլկարական և օսմ. գիծերուն միացմամբ, թէ Կ. Պոլսոյ երկաթուղւոյ գիծն և թէ Սելանիկի գիծը միանդամայն պիտի բացուէին, բանտելու համար Վիէննայէ անընդհատ մինչեւ Կ. Պոլիս և Սելանիկ։ Բայց պուլկարական տագնապն պատճառաւ, պուլկարական գծին ամբողջացումն յետաձգեալ կը մնայ։ Բաղնոքի Կոմս նոյմ. 18ին յայտարարեց Պատուիրակութեանց թէ Վիէննայի դահլիճը կը բանակցի Սերպիոյ և Բ. Դրան հետ, որպէս զի Վիէննայէ Սերպիոյ ճամբով մինչեւ Սելանիկ երթալիք գիծն ըստ կարի շուտով բացուի, Կ. Պոլսոյ գծին ամբողջացման չսպասելով։

ԵԳԻՊՏՈՍԿԱՆ ԽՆԴԻՐ. Մարիկ Բաշի Վիէննայի թղթակիցն «արժանահաւատ աղբիւրէ մը» հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւններն ստացած է Կ. Պոլսէ.

«Սըր Հ. Տրմբնտ Ռոլֆ Լոնտոն կոչուած է վարչապետի խորհրդակցելու համար կառավարութեան հետ և հիմ դնելու բանակցութեանց որք Դամիրէի մէջ պիտի սկսուին Մուխթար փաշայի հետ։ Այս բանակցութիւնք տեղի պիտի ունենան նամանապէտ Բ. Դրան և Սբ Ռ. Հուսդի միջեւ, և երբ ընդհանուր յատանաձեւ մ'ընդունուի, մասնաւանութիւնք Գամիրէի մէջ պիտի կարգադրուին Մեծին Բրիտանիոյ և Թուրքիոյ պատուիրակաց միջեւ։

«Բանակցութիւնք պիտի սկսին, Է. Եղմտական խնդրոյն վրայ։ Եգիպտական եկեամոնց դանացուցիչ վիճակն և վարչութեան ամէն ճիւղերուն մէջ իրագործուած ակներեւ յառաջդիմութիւնք տարակոյս չեն թողուր թէ այս կէտի վրայ դժուարութիւնք չպիտի ծագին։

«Զ. Գալով բանակին, բանակցութեանց հիմք պիտի լինի Մուխթար փաշայի վերջին յիշատակագրին։ Անգլ. կառավարութիւնը խորհուրդ կուտայ կազմել 16,000 հոգւոյ եգիպտական բանակ մը, այր ծախքը պիտի լինի 100էն 150 հազար ոսկի։ Ի նկատ առնելով եգիպտոսի բարգաւաճ վիճակն, ահագին գումար մը չի թուիր այս։ Մուխթար փաշա մնացեալը էր այդ զօրքերը ժողվել Փաքր-Ասիայէն և Բուլկերիէն, սակայն վեհ. Սուլթանը վատաբացուցած չլինելով զայս ծրագիր, բանակը պիտի կազմուի մի միայն եգիպտացիներէ։ Ապայից ազդայնու-

—)(93)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ

ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԿԻՏԱԺԱՆԻՔ ԵՒ ԿԻՏՈՍՔ

—Բայց, բարեկա՛մ Նէտ, ինչո՞ւ համար որսալու թոյլատուութիւն չէք խնդրեր Նըմոյ Նաւապետէն . . . »

Քոնսէյլ տակաւին չէր աւարտած խօսքը, Նէտ Լանտ փեղկէն վար սողսկելով կը վազեր նաւապետը դտնելու։ Քանի մը վայրկեան յետոյ երկուքն ալ դարատտին ելան։

Նըմոյ Նաւապետ դիտեց կիտազգեաց երամակն, որ կը խաղար ծովուն մէջ, Նէտ Լանտ մէկ մտրն հետ։

«Հարաւային կիտաններ են սոքա, ըսաւ։ Կիտորսանաւուց տարմիզ մը կրնան հարքատացնել։

—Ուրեմն, պարո՛ն, հարցուց Քանատացին, չե՞մ կրնար որսալ զանոնք, դո՛նէ իմ չամիրիչի հին արհեստս չմոռնալու համար։

—Ի՞նչ օգուտ ունի, պատասխանեց Նաւապետը, մի միայն ջնջելու համար որսալ։ Կիտոսի իւղին բնաւ պէտք չունինք ասա։

—Սակայն, պարո՛ն, ըսաւ Քանատացին, Կարմիր ծովուն մէջ ծովային արջ մ'որսալու արտօնութիւն տուիք մեզ։

—Նաւատներուս համար թարմ միս հայթայթելու նպատակաւ, պատասխանեց Նաւապետն։ իսկ ասա մի միայն սպանելու համար պիտի սպաննէք։ Գիտեմ որդ արեւ թէ մարդուն վերապահեալ մենաշնորհն մ'է այս, բայց ես չեմ ընդունիր որ ես ալ ուրիշ նոյնպէս։ Հարատային կիտան, ինչպէս նաեւ ալատ կիտան, որք անվնաս էակներ են, սպաննելով, պարապելի գործ մը կ'ընեն ձեր նմանիք։ Այդպէս ամայացուցին արդէն Բաֆինի ծովածոցն, և այդպէս բնաջինջ պիտի ընեն օգտակար կենդանեաց դա մը։ Հանդարտ թողէք ուրեմն զայդ տարաբաղդ կիտազգիներ։ Բաւ են նոցա իրենց բնական թշնամիք, կիտաժանիները, թրաձուկերը, սղոցաձուկերն, և պէտք չկայ ձեզ ալ անոնց հետ խառնուելու։»

Ընթերցողաց կը թողում երեւակայել Քանատացւոյն դէմքին վիճակն այս բարոյական դատապարտութեան միջոցին։ Այս տեսակ խորհրդածութիւններ ուզղել որսորդի մը, դպրոցի զաւուն վրայ աւեւտրան կարդալու կը նմանէր։ Նէտ Լանտ Նըմոյ Նաւապետին կը նայէր՝ առանց նորա խօսքերն հասկնալու։ Սակայն Նաւապետն իրաւունք ունէր։ Կիտորսաց խիզգիական եւ անխորհուրդ մոլեգնութիւնն օր մը բոլորովին պիտի ջնջէ կիտոսն Ովկիանի մէջէն։

Նէտ Լանտ չչեց իւր ատամանց մէջէն, ձեռները գրպաններուն մէջ խօթեց և կըռնակը դարձուց մեզ։

Սակայն Նըմոյ Նաւապետ կը դիտէր կիտազգեաց հօտն, և ինձ դառնալով.

«Իրաւունք ունէի ըսելու, թէ առանց հաշուելու զմարդ, կիտաններն ուրիշ բնական թշնամիներ ունին, որ չատ իսկ են նոցա։ Օրըս ալ՝ շատ ջանցած՝ հոգոր թշնամեաց հետ գործ պիտի ունենան։ Կը նշմարէ՞ք, պարո՛ն Արոնաքս, ուր մղն հեսի հովին առջեւ չարժող սեւորակ կէտերն։

—Այո՛, նաւապետ, պատասխանեցի։

—Կիտաժանիներ են, ամէնի դազաններ, որոց երբեմն երկու երեք հարիւրաւոր ջուրմներուն հանդիպած եմ։ Ահա այս անաղորուն և վիսակար կենդանիներն սպանել իրաւունք է։»

Քանատացին՝ այս վերջին խօսքը ըսելուն պէս՝ ոտդին դարձաւ։

«Ուրեմն, նաւապե՛տ, ըսի, տակաւին ժամանակ կայ նոյն իսկ կիտոսաց օգտին համար . . . »

—Չարկ չկայ մարդու կեանք վտանգի մէջ դնելու։ ՆէՖիլլ-ոն կրնայ ցրուել այդ կիտաժանիները։ Պարզապէ խիան մ'ուռնի, որ վարպետ Լանտի եռաժանիէն հզօր է կարծեմ։»

Քանատացին ուսերը անկեց։ Խիանի հարուածներով կիտաժանեաց հետ կռուիլ, լսուած բան էր։

«Կեցիք, պարո՛ն Արոնաքս, ըսաւ Նըմոյ Նաւապետ, որսորդութիւն մը ցուցնենք ձեզ, զոր տեսած չէք տակաւին։ Անխնայ սպաննել պէտք է այդ գիժեաց դազաններ։ Երախ և կեռիք են բոլորովին։»

Երախ և կեռիք։ Աւելի լաւ կարելի չէր նկարագրել երկայնաձգուած կիտաժանին, որոյ հասակն երբեմն քսան-հինգ մետրը կ'անցնի։ Այս կիտազգւոյն անհեթեթ գլուխը մարմնոյն գրեթէ երրորդ մասը գրաւած է։ Կիտոսէն աւելի լաւ դիմեր է, որոյ վերին կզակն եղջերեայ թիթեղներով միայն պատած է, մինչ տաքսան-հինգ խոշոր ատամունք ունի բան հարիւրարդաւոր երկայնութեամբ, դանակեւ ու կռնածայր, որոց իւրաքանչիւրն երկու լիսրաք կը կռէ։ Այդ անհոտուն գլխոյն վերին մասին մէջ ատամներով բաժանեալ մեծամեծ խորշեր կան, որոց մէջ երեք-չորս հարիւր քիլոկրամ իւղ կը գտնուի, պատուական իւղ մը, որ «կիտոսի ճերմկուց» կը կոչուի։ Կիտաժանին ժանտատեսիլ կենդանի մ'է, գժկերպ և գժնեայ, եւ մարմնոյն ճախակողմն խարսպէս ճախաղ, այնպէս որ, միայն աչքովը կրնայ տեսնել։

Սակայն այդ հրէշ վտնկակ կը մտանեար։ Տեսեր էր կիտոսներն և անոնց վրայ կը քայլէր։ Կանխաւ աներկբայելի էր կիտաժանեաց յաղթութիւնն, վասն զի ոչ միայն կիտոսներէն աւելի զօրեղ են յարձակողական համար, այլ եւ կրնան երկար ժամանակ ջուրերուն տակ մնալ, առանց ընչելու համար երեսն ելնելու։

Ժամանակ էր կիտոսաց օգնութեան հասնելու։ ՆէՖիլլ-ոս երկու ջրոց միջեւ մնաց։ Քոնսէյլ, Նէտ և ես դանկիին պատուհանին առջեւ կեցանք։ Նըմոյ Նաւապետ դեկավարին քով գնաց՝ իւր սարուածն իրեւ ջրախոյսի զենք գործածելու համար։ Նաւ չանցած՝ պատուհան առաւել չտարալ բարձել սկսաւ, և ՆէՖիլլ-ոս արագութիւնն աւելցաւ։

Մարտն սկսած էր արդէն կիտաժանեաց և կիտոսաց միջեւ, երբոր ՆէՖիլլ-ոս անոնց քով հասաւ։ Անմիջապէս կիտաժանեաց ջուրն երկուքի բաժնեց։ Սոքա՝ ի սկզբան շատ չյուզուեցան՝ երբոր տեսան այս նոր ճիւաղին միջամտութիւնը, բայց՝ շատ չանցած՝ հարկադրեցան զգուշանալ նորա հարուածներէն։

Ինչ կուգա։ Նէտ Լանտ իսկ, խանդավառեալ՝ սկսաւ ծափահարել։ ՆէՖիլլ-ոս՝ անվեղ եռաժանի մ'եղած՝ կը ճօճէր Նըմոյ Նաւապետին ձեռամբ։ Կը յարձակէր մանրի կոյտերուն դէմ, թափ ընդ թափ կը ձեղքեր զանոնք, եւ երկու կիտակուտ եռաց-կոտ մարմին կը թողուր իւր անցած ճանապարհն երկու կողմն։ Իւր կուշտերուն զարհուրանք ազդող հարուածները չէր դադար։ ո՛չ ալ իւր արտադրած ընդհարմանները։ Կիտաժանեաց մին ջարդակոտոր ընելէ յետոյ՝ ուրիշի մը վրայ կը յարձակէր, յաղ կամ ի ձախ խոտորելով որպէս զի չվրիպեցնէր զիւր հարուած. յառաջ կը քալէր կամ ետ կ'երթար, մերթ դլխովն և մերթ խեղդելով կը հարուածէր, և՝ հլու իւր զեկին, ջուրին տակ կը մտրճէր՝ երբոր կենդանին ծովուն ստորին խաւերուն մէջ կ'ելնէր, եւ ապա վերստին ջուրին երեսը կ'ելնէր անոր հետ, մէջքէն կամ ջեղակի կը զարնէր՝ երկու կողք ընելով կամ փեռեկելով, և ամէն ուղղութեան, ամէն դրից եւ ամէն չարժմանց մէջ կը շամիրէր զայն իւր սարսափելի խիանով։

Ինչ նախանիրք, ինչ չարեղ ծովուն վրայ։ Ինչ սուր չչիւնք եւ ի՛նչ խռնչիւն, յատուկ այդ զարհուրելի կենդանեաց։ Իրենց տանց հարուածներն խիարէն կը մրրկեին զայդ սովորաբար խաղաղ ջուրեր։

Ժամու մը չափ տեւեց այս հսկայական ջարդ։ յորմէ չէին կրնար պրծիլ երկոյնաձգուածքս։ Քանիցս անգամ, տան կամ տանելու վիճանալով՝ փորձեցին իրենց կոյտին տակ ճղիել զՆէՖիլլ-ոս։ Դանկիին պատուհանէն կը տեսնէինք նոցա ահագին տամամբը սարարկեալ անհեթեթ երախն և զարհուրելի աչքը։ Նէտ Լանտ, որ դրեթէ խելայեղեալ էր, կ'սպառնար և հայհոյութիւն կը տեղար նոցա վրայ։ Կ'ուզայինք որ մեր սարուածին շրջանակը խածնելով անոր կը կտրէին, ինչպէս որ թաւուտի մը մէջ որսական բարակները վարպի մ'ականջները խածնելով կը բանեն կը կախուին։ Բայց ՆէՖիլլ-ոս իւր պատուական ուժ ասլով՝ կը քաշէր կը տանէր զանոն

թեան խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւնք սկսան լինել։ Մուխթար փաշա կը պահանջէր որ սպայները թուրք լինին, անգլիական կառավարութիւնը կը պնդէր որ զինուորական ստորեմանց մեծ մասը Անգլիացւոց յանձնուի, թէպէ տալով հանդերձ որ օսմանեան տարրը մինչեւ մէկ ստորեման ներկայացուի բանակին մէջ։ Կը կարծուի թէ խնդիրը պիտի որոշուի ընդունելութեամբ սա սկզբունքին թէ ոչ-օսմանցի սպաներ ընդունուին բանակին մէջ եթէ հարկ եղած պայմանները կրնան։

3. Դատական բարենորոգմունք, որոց կարեւորագոյնը պիտի լինի Գարիզիւլասիոնները ջնջումն, և պատժական ու երդեւանական դատերու յանձնումն Նուպարփաշայի հաստատած խառն դատարանաց, որք պիտի բարեփոխին՝ լուսաբոյն երկխորհրդութիւն մ'ընծայելու համար Եւրոպացւոց։ Նմանապէս կը խօսուի մասնոյ համար յատուկ օրէնքի մը վրայ։

«Անգլիա բացորոշ խոստում չպիտի տայ առ Տէրութիւնս ի մասին իւր զօրաց մեկնման, սակայն պիտի ապահովէ զԲ. Դուռն թէ գրաւումը պիտի դադրի երբ հաստատուի թէ անգլօ-թուրք կարգադրութիւնը կ'ապահովէ Եգիպտոսի բարօրութիւնը։ Անգլիոյ բարոյական գերիշխանութեան սկզբունքն յեգիպտոս պիտի ճանչցուի պաշտօնապէս։»

Մօտենկ Բէյ նորագոյն թիւերով կը հաստատէ այս տեղեկութեանց ճշգրտութիւնն, և կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորդ Իսմսլէ Սըր Ու. Հուայդի ձեռամբ Բ. Դրան մատուցած է ծանուցագիր մը որ կը խօսի վերոյիշեալ բարենորոգմանց վրայ։ Անգլիական կառավարութիւնը կը հաւանի 16,000 հոգւոյ [illegible] ոյր ծախքը պիտի լինի սակայն երկու երեք հարիւր հազար ոսկի։ Սակայն մեծամասնութիւնն անգլիացի և փոքր մասն մ'ալ թուրք պիտի լինին, սակայն այս կէտին վրայ անգլիական կառավարութիւնն կը դուշակէ թէ ծանր ընդդիմութեան պիտի հանդիպի։

—Հաւաստի տեղեկութիւն ստացած է Դահիրէէ թէ Հապէշ զօրաց սպարապետ Ռաս Ուլա 50,000 զօրքով կը քալէ Բասալայի (Սուան) վրայ, որ Օսման Տիկմայի մարդոց ձեռքն է։

ՊՈՍՆԱ-ՀԷՐՍԷԳ

ՊՈՒՏԱ-ԲԷՆԴԱ, 22 Նոյեմբեր.— Հունգարական պառուլրակութեան ճանձնախումբը վիճաբանելով կառավարութեան խնդրած վարկին վրայ Պոսնիոյ և Հերսեքի աւտորական զօրաց համար, Աւստրօ-Հունգարիոյ ելեւմտից նախարար և Պոսնիոյ և Հերսեքի վարչութեան վերատեսուչ Պ. տը Բալլէյ հաստատեց թէ Պուլկարիոյ դէպքերը ոչ ոեւէ ազդեցութիւն ունեցած չեն գրաւեալ նահանգաց վրայ, և տեղի կայ կարծելու թէ իրաց գոհացուցիչ վիճակն, որ այժմ կը տիրէ անդ, պիտի չարունակի յապագային։ Այս նահանգաց ժողովուրդը ձանձրացած են խռովութիւններէ, որք արդէն կը լինին ամէն խաղաղ աշխատութեան, յառաջդիմութեան են փոփոքող, և գոհութեամբ կը տեսնեն թէ պարագայից շնորհիւ յայտնեաւ կարող պիտի լինին վայելել իրենց աշխատութեան արդիւնքը։ Այս լաւագոյն ապահովութիւնն թէ այդ դաւառաց հանդարտութիւն և խաղաղութիւնը չպիտի խանգարին, եթէ անակնկալ դէպքեր չպատահին։ Պ. տը Բալլէյ ճառին վրայ, վարկերը քուէարկեցան։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՆԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՍՈՖԻԱ, 22 Նոյեմբեր.—Ի Պաղարճիդ, քաղաքապետն ընդ առաջ եաւ Բալլարս զօրավարին և ոստիկաններ առաջարկեց նմա իբր պատուակալ պահապան։ Զօրավարը մերժեց։ Փիլիպէի կայարանին մէջ, զօրավարը ցրուել տուաւ իւր տպագրեալ ծանուցագիրն և Զանրոքիեան կուսակցութեան բերան Սէրէնա լրագիրը։ Ոստիկան մը դիտել տուաւ նմա թէ, պաշարման վիճակին պատճառաւ, այս բաշխումն օրինաց հակառակ էր։ Զօրավարը պատասխանեց թէ կարեւորութիւն չի տար Սոֆիոյներու կառավարութեան մը, և տեսնելով թէ ոստիկանը կը պնդէր, հրամայեց որ լրագրէ։—Վիսինի և Ռուսճուգի ռուս հիւպատոսները մեկնեցան քաղաքէն, առանց ոեւէ միջադէպ յարուցանելու։ Ի Վառնա, կառավարութիւնը թոյլ տուաւ որ խումբ մը նաւատիներ ցամաք ելնեն՝ ողջունելու համար ռուսական դրօշն։ Շոգենաւն ողջունեցաւ երեք թնդանօթաց արձակմամբ, և ապա մեկնեցաւ՝ հեռը տանելով հիւպատոսը։

ՍՈՖԻԱ, 21 Նոյեմբեր.—կասպան էֆէնտի կը յանձնարարէ Մենկրելիոյ իշխանին ընտրելիութիւնն, որում հաւանած է Թուքրիա։

—ԲԷՆԴԱ, 22. Աւտրիական Պառուլրակութեան ճանձնախմբին տեղեկագիրն ի վերայ արտաքին գործոց կը պարսաւէ Պուլկարիոյ դէպքերն, և կրսէ թէ Եւրոպայ կողմէ վճռաձուռ պարսաւուած է ռուս դիւանագիտին (Բալլարսի) քմահաճ ընթացքն, որուն դէմ աչքի դարնող հակապատիկը մ'եղած է Պուլկարիոյ խնամատու և չափաւոր ընթացքը։ Տեղեկագիրն ամէն կէտերու վրայ կը հաստատէ Բանքի կոմսին քաղաքականութիւնն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Բաղաքական ժողովոյ երեկի նստին մէջ արուած որոշումնք մասնաւոր կարեւորութիւն ունին։

Ա. Ի դիմաց Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան, Ֆէնէրճեան Յովակիմ էֆէնտի ներկայանալով, մասնոյց Հիւանդանոցի վերաշինութեան տեղեկագիրն ու յատակագիծերն։ Ինչպէս արդէն ծանուցուած է, նոր շէնքն, եօթն մասի բաժանեալ, պիտի դրաւէ 7,630 քառ. մէտրօ, կամ 13,332 ճարտարապետական կանգուն, որոյ շինութեան ծախքը կը հաշուի 30,481 ոսկի։ Բաղ. ժողովը յոտնկայս շնորհակալութիւն յայտնեց Պատ. Հոգաբարձութեան բարւոք պաշտօնավարութեան և հոգածութեան համար։ Ապա տեղեկագիրն ու յատակաձեւերը քննելով, սկզբամբ ընդունեց Հոգաբարձութեան ընդհանուր ծրագիրն, և յանձնարարեց որ շինութեան միջոցներուն վրայ խոստացեալ տեղեկագիրը փութացուի։

Հոգաբարձութիւնը խորհած է նոր շէնքին եօթն մասերը զանազան բաժիններու վերածել, որոց թիւը 20-22 կը հաշուուի, այնպէս որ մէն մի բաներեր գո՛նէ բաժին մը չինելով, իւր անունն յաւերժացնել յատուկ արձանագրութեամբ մը։ Բայց այս բաժանման պարագայք եւ բարերարաց անունք վերջնականապէս որոշուած չլինելով, Հոգաբարձութիւնն այս մասին յատուկ տեղեկագիր մը պիտի մատուցանէ Վարչութեան։

Բ. Ժողովը վաւերացուց Աղգային Արհեստանոցի Կանոնագիրը զոր կը հրատարակենք մեր այս աւուր թուով, ինչպէս նաեւ այս առթիւ Սովէլոց Խրնամատար Ճանձնաժողովոյն և Արհեստանոցի Խնամակալութեան ուղղուած պաշտօնագիրն։ Այսպէս, Աղգ. Արհեստանոցի հաստատումը վերջնապէս որոշուած է։

Դ. Իսթիւճեան կարապետ էֆէնտի Կրթական Ճիւղն Տեսուչ անուանեցաւ։ Մասնագիտաց աշխատակցութեամբ Ուսումնական Խորհրդոյ յօրինած ուսմանց դասական բաժանմանց ալիւսակը վաւերացուեցաւ, և հրամայեցաւ որ տպագրուի Կրթական Նոր Հրահանգին հետ։ Այս կերպիւ որոշուեցաւ Կրթական Նոր բարենորոգման գործադրութիւնը։

Դ. Տիվրիկի խնդրոյն համար Պատրիարքարանի փաստաբանը ի խորհրդակցութիւն հրաւիրուած լինելով, անոնց յայտարարութեանց համեմատ, որոշուեցաւ նախապէս պաշտօնական տեղեկութիւն ստանալ Իվգաֆի դատարանին արձակած վճռոյն ճշմարիտ բնութեան վրայ։

Ե. Երուսաղէմի Պարտուց բարձման համար Կ. Պոլսոյ մէջ եղած հանգանակութիւնը փութացնելու և աւելի արդիւնաւոր գործելու համար, որոշուեցաւ հաւաքումն յանձնել ազգային ուղղակի տրոց հաւաքիչ բարեսիրաց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇՈՆ

Վեհ. Սուլթան Խմիթիյէ պատուանշանի արծաթի չքադրոմը շնորհեց Վանայ կուսակալ Համիտ փաշայի։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց Խորհուրդը մէկ քանի օրէ ի վեր մասնաւորաբար պուլկարական և եգիպտական խնդիրներով կ'զբաղի և կը խորհրդակցի այս խնդրոց կարգադրութեան մասին տրուելիք որոշմանց վրայ։ Խորհրդակցութիւնք մէկ քանի օրէն կ'աւարտին։

ՔԱՒԼՊԱՐՍ ԶՕՐԱՎԱՐ

Բաւլարս զօրավարը նախընթաց օր Օրթադիւղ երթալով, այցելութիւն տուաւ Պուլկարաց Դեր. Եկղեցիին։ Զօրավարն այսօր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալ յետոյ Ռուսիա պիտի ուղեւորի Օտեսայի շրջանաւով որ այս պատճառաւ այս օրուան յետաձգած է իւր մեկնումն որ սովորաբար հինգշաբթի տեղի կ'ունենար։

Բաւլարս զօրավարն երեկ այցելութիւն տուաւ անգլ. դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայդի։

ԾԽՈԱԽՈՏԻ ԲԼԺԻՆ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ, կայս. Իրատէով հրամայուած է ամէն կողմ օգնել Բէժիի գործակալաց՝ ծխախոտի մաքսանենգութեան առաջն առնլու համար և միանգամայն ո՛ր և է ջանք չխնայել որպէսզի այս առթիւ մարդասպանութիւնք չպատահին։

* * *

Բէժիի վարչական ժողովն որոշեր է փակել Ադր. Պոլսոյ ծխախոտի գործարանն, որոյ բոլոր պաշտօնեայք պիտի արձակուին, բաց ի տնօրէն Պ. Լիւքասէ որ Սելանիկ պիտի փոխադրուի Պ. Շաբի յաջորդելու համար։

ՀԱԼԷՊԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Հալէպէն մայրաքաղաքս հասած պաշտօնական և մասնաւոր հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Տերոն անուն հայ փաստաբան մը ռէվոլվերի երեք հարուած պարպեր է կուսակալ Ճէմիլ փաշայի վրայ։ սակայն հարուածները վրիպեցին, կուսակալն անվնաս ազատեր է։

Այս ոճրագործութեան փորձին առիթ տուող պատճառներն յայտնի չեն։

Պ. ՏԸՂՕ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Օսմ. Կայս. Պանքայի տնօրէն և ծխախոտի Բէժիի վարչութեան նախագահ Պ. Էմիլ Տըվօ նախընթաց օր կայս. պալատ հրաւիրուելով, Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց արժանացաւ։

ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Կայս անձնական Դանձուն նախարար Վահէտ. Յակոբ փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր անհանգիստ լինելով իւր պաշտօնատեղին չերթար։

Պուլկարական արտասովոր պատուիրակ Պ. Կրէքոֆ մայրաքաղաքս մեկնելէ առաջ ադամանդաղարդ ոսկի ընչաւուի մը նուէր ընդունած է Վեհ. Սուլթանէն։

Հրաշալի Պարտուց վարչութեան եւ Աստանայի երկաթուղեայ ընկերութեան միջեւ դատ մը կայ, որուն առթիւ տուած է ընկերութեան բաժնեթղթոց դրօշմեալ չլինելն։ Խնդիրը ձեռնհաս դատարանին յանձնուած է որ կ'ըսուի թէ ընկերութեան անպատասխանատու վճիռ տալու վրայ է։

—Անգլ. ընդհ. հիւպատոս եւ դատաւոր Պ. Ժ. Ֆաուսէդ երեկ Իզմիր ուղեւորեցաւ ուր եղեռնական դատի մը քննութեամբ պիտի զբաղի։ Պ. Ֆաուսէդ Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ մէկ շաբաթէն։

—Նոյմ. 9|21ին, Սլիվնիճայի ճակատամարտի տարեդարձին առթիւ, Փիլիպէի պահապան զօրադնդին սպայք հետեւեալ հեռագիրն ուղղեր են Պուլկարիոյ Պատերազմական Նախարարին.

«Փիլիպէի պահապան զօրադնդին սպայք, ոտնելով այսօր անմոռաց տարեդարձն Սլիվնիճայի ճակատամարտին, որ փրկեց զհայրենիս անխուսափելի փոսնդէ մը և պահեց պուլկարական զինուց պատիւը, կը շնորհաւորեն այն արիասիրտ պետն որ՝ հրամանաց ներքեւ պատերազմեցան յանիժամ եւ կը մաղթեն նմա երջանկութիւն և երկար կեանք ի պատիւ և ի փառս պուլկարական բանակին։»

(Ստ.) Հարիւրապետ ՍԱՎՈՖ

«Փիլիպէի պահապան զօրքն եւ սպայք շնորհակալ են ձեզ այն բարեմաղթութեանց համար զոր իմ միջոցաւս ուղղեցիք նոցա այն դիւցազնական ընթացքին համար զոր ունեցան Սլիվնիճայի ճակատամարտին մէջ, յորում իրենց պարտքը միայն կատարեցին հայրենիքը պաշտպանելով։ Փիլիպէի զօրադունդն իւր նուիրական ապանդութիւնն մը պիտի պահէ միշտ լիշատակն իւր մասնակցութեան այդ փառաւոր ճակատամարտին։»

(Ստ.) Հարիւրապետ ԱԴԱՆԱՍՈՖ

Նեղլուսի թղթակիցը կը հաւատէ թէ Փիլիպէի պուլկար երիտասարդութիւնն եւս հեռաւեալ հեռագիրն ուղղած է Պաղէնպերկի Աղէքսանդր Իշխանին.

«Ա՜ Աղէքսանդր Իշխան, դիւցազն Սլիվնիցի։

«Կը շնորհաւորենք Ձեր Բարձրութիւնն Սլիվնիճայի պաշտպանման տարեդարձին առթիւ։

«Մաղթելով Ձեր Բարձրութեան վերադարձն ի Պուլկարիա, իբր մեր թագաւորն և Զարը, պատիւ ունիմք լինել, և այլն։»

—Պուլկարէն կը գրեն թէ խումբ մը ռուս զօրքեր՝ առաջնորդութեամբ այդ նաւահանգստին առջեւ խարսխեալ մարտանաւուն սպայից, անցեալ շաբթու նաւակ մը նստելով Անքիալս դնացեր են։ Ինդ. սպայից մին ցամաք ելնելով, ծովեզերքին ու շրջակայից ուրուագիրն հաներ է կապար գրչով, յետ որոյ ամէնքը մէկմէջ զրահաւորը վերադարձեր են։

—Զօրեքշաբթի երիկուն, Բերա, Ազա-Ջամի թաղը Զօլագ Ահմէտ անուն երիտասարդ մը սպանուեցաւ դաշունահար։ Թէեւ վիրաւորուելը մոռակայ դեղարան մը տարուելով, նախնական դարմանները տրուեցան, սակայն վերքերն այնքան սաստիկ էին որ խեղճը մեռաւ քանի մը վայրկեան յետոյ, տալով իւր սպանչի անունն, որ է Պուրսայի Թրիֆօն։ Մարդասպանը ձերբակալուած չէ տակաւին։ Այս ոճրագործութեան շարժառիթ կը կարծուի Թրիֆօնի և Ահմէտի միջեւ ժամանակէ մ'ի վեր ծագած թշնամութիւն մը։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ի ԹԷՓԷ ՊԱՇԻ

Երկրորդ ներկայացումն Բառէրի։

Հանճարոտիւ պատմութիւն նիւթն։

Եղելութիւնը տեղի կ'ունենայ Սպանիոյ Սէվիլլ քաղաքին մէջ, ուր ծխախոտի գործարանի մը մէջ կ'աշխատի Բառէն Սիթա անուն գնչուհի մը որուն հրապուրիչ ակնարկներն անդիմադրելի են երբ կ'երգէ. «Եթէ զիս չես սիրեր, ես զքեզ կը սիրեմ. իսկ թէ որ սիրես զքեզ, միշտ զգոյշ եղիր»։ Խեղճ տատապետ մը Տօն Ժոզէ, որուն կը յանձնուի Բառէն ձեռքերը կապուած, երբ օր մը գործարանին մէջ իւր ընկերուհիներէն մէսոն հետ վէճ մ'ունենալով վիրաւորած է զայն, չէ կարող դիմադրել անոր հայեացքներուն. կը խղճէ ձեռքին կապերը Բառէն կը փախչի։ Տատապետն իւր աստիճանը կը կորնցնէ ի պատիժ և մէկ ամէն բանտարկութեան կը դատապարտուի։ Բառէն երախտագէտ է և կը սիրէ զՏօն Ժոզէ։ սակայն տարօրինակ աղջիկ մ'է, որ չհասկնար թէ մարդ մը որ և է բանի կարենայ զոհել իւր սէրն և բոլորովին կը պաղի Տօն Ժոզէէն երբ սա տեսակցութիւն մը կը պարտաւորի ընդհատել իւր զինուորական պարտականութեանց մէջ չթերանալու համար. Նոյն միջոցները Բառէն ծանութիւն կ'ընէ Բօհեմոզի (ցլամարտ) մը հետ և կը սիրահարի նմա։ խեղճ Տօն Ժոզէ իւր սիրոյն բռնութենէն դրդեալ դասալիք կ'ելլայ և կ'երթայ միանալ մարքանենդերու խումբին մը։ Բառէն անդրդուելի կը մնայ և վերջապէս կ'սպանուի Տօն Ժոզէի ձեռամբ, ինչպէս քարտերը դուշակած էին իրեն ժամանակաւ։

Ներկայացման մասին կարող ենք ըսել թէ յոյժ գոհացուցիչ էր։ Մանաւանդ Տիկին Կիւլյօ Բառէնի դերին մէջ խիստ յաջողակ եղաւ։ Տօն Ժոզէի դերը կատարեց Պարոն Տալմա (Թէնոր) գրեթէ հաւասար յաջողութեամբ։ Իսկ միւս գլխաւոր դերերն ալ ինչպէս թարգմանութիւնը զոր կատարեց Պ. Պուռալ (Պառէթոն) և Մէրայերանը՝ օրիորդ Բաքքաս, գոհացուցիչ եղան։ Մէկ խօսքով, Պ. Բրտրիւսի խումբն ամենայնիւ կարող է գոհացնել թատերասէր հասարակութիւնը։

Այս գիշեր պիտի տրուի Պո�։

ՈՒՐԱԴԱՏ ԱՏԵՍ.

Զորեքշաբթի օրը Պոլսոյ Ոճրագործ Ատենին առջեւ տեսնուեցաւ բռնաբարման ոճրի դատ մը։ Ոճիրը Տիարպէքիրի մէջ տեղի ունեցած է, այլ ամբաստանեալց ազդեցութեան պատճառաւ կարելի չէր եղած որոշում արարուիլ ո՛չ Տիարպէքիրի մէջ և ո՛չ ալ Սեբաստիա, ուր փոխադրուած էր յիշեալ դատը։

Այս դատ տասնեւհինգ ամսէ ի վեր բաւական աղմուկ յարուցած է և կը զբաղեցնէ թուրք մամուլը. մասնաւորապէս Թարքիէ սիրիզէն ի վեր առանձին ուշադրութեամբ կը հետեւի դատին նկատմամբ կատարուած մէն մի գործողութեան։

Խնդրոյ առարկայ եղող բռնաբարումն, ըստ տեղեկագրոյ ընդհանուր դատախազին, կատարուած է Նախորդ տարւոյ Գուրբան Պայրամի երրորդ օրը, Տիարպէքիրի թղթակցութեան դիւանի անդամներէն Սրտգը էֆէնտի անուն երիտասարդի անձին վրայ, տեղւոյն աղջեցիկ անձերէն Ազիզ փաշայի որդի Նաղիթ և Ձէմիլ փաշայի որդի Ֆուատ և Դաւրմ պէյերու և ասոնց սպասաւոր Ահմէտ, Դաղօ Հիւսէին և Ալի աղաներու կողմէ։ Ոճիրը գործուած էր Ձէմիլ փաշայի քէօշկին մէջ ուր ամբաստանեալներէն Նաղիթ, Ֆուատ և Դաւրմ պէյերն հաղկերոյթ մը պատրաստած էին, հրաւիրելով Սրտգը էֆէնտին և ուրիշներ. միայն թէ, որպէս զի ոճրագործը իրենց տարն նպատակն ի գործ դնեն, որոշած էին միւս հրաւիրեալներն մէկ երկու ժամ յառաջ հրաւիրել զՍրտգը էֆէնտի։ Սա կը պատասխանէ հրաւէրին և կ'երթայ քէօշկին ուր սճրագործք կը յարձակին վրան և կը կատարեն բռնաբարումն։ Սրտգը էֆէնտի՝ ամօթահար և խռովեալ՝ տուն կը վերադառնայ, սենեակը կ'առանձնանայ և մէկ ժամ վերջը նոյն սենեակէն հրացանի պայթումի մը կը լսուի. տան մէջ եղողները կը վազեն և հարուածին ձայնին հետեւելով Սրտգբի սենեակը կը վազեն. խեղճ երիտասարդն անկենդան փռուած էր։ Մնողն այս անձնասպանութեան պատճառը չգիտնալով, անհնարին վշտով համակեալ, թաղումը կը կատարեն։

Հետեւեալ օրը, Սրտգբի սենեկին մէջ անձնասպանին մէկ գիրը կը գտնեն յորում իւր կտակը պատրաստած էր և տեղալի եղանակաւ կը պատմէր իւր անձին և պատոյն դէմ ի գործ դրուած եղերերգի ոճիրն, և կ'եզրակացնէր թէ իրեն համար այլ եւս աւելորդ է ապրիլ և ընկերութեան մէջ մնալ, ուստի և կ'որոշէր վերջ տալ իւր կենաց։ «Կ'ուզէք դատ բացէք, կ'ուզէք մի բանաք, կ'ըսեր իւր կտակին մէջ, այս է եղելութիւնը զոր ձեզ կ'ինացընեմ։ Սրտգը չէր մեռցած իւր պարտուց ցուցակը չմնար, որոյ վճարումը կը յանձնարարէր իւր ծնողաց։

Սրտգը էֆէնտիի հայրն որ Մէհմէտ էֆէնտի անուամբ աշակերտ մը ծերունի մ'է, դատական պաշտօնէից կը դիմէ, որք անմիջապէս պէտք եղած քննութեանց կը ձեռնարկեն և գերեզմանը բանալով դիակնութիւն կատարել կուտան երդուեալ բժշկաց, որք կը հաստատեն թէ բռնաբարում դործուած է Սրտգբի անձին վրայ, ինչպէս կը հաստատեն նաեւ իւր պատառուն և արիւնաթաթախ զգեստները։ Ասոր վերայ ամբաստանեալք կը ձերբակալուին և կը բանտարկուին։ Հարցաքննիչ դատաւորը կը հարցաքննէ զանոնք և իւրաքանչիւրն կը նկատէ։ Տիարպէքիրի ամբաստանիչ ատենաւորն կը հաստատէ դատաւորին սոյն որոշումն և խնդիրը կը ներկայանայ Տիարպէքիրի Ոճրագործ ատենին։ Սակայն ամբաստանեալք ամէն կողմէ պաշտպանութիւն կը գտնեն իրենց դրեց ազդեցութեան շնորհիւ և անկարելի կը լինի արդարութիւն ի գործ դնել։ Կեդրոնական իշխանութիւնը կը հրամայէ որ դատը Սեբաստիոյ դատաւորին Ոճրագործ Ատենը փոխադրուի, յուսալով որ այդ Ատենը զերծ կը մնայ Տիարպէքիրի ատենին վրայ ի գործ դրուած ազդեցութենէն, սակայն դիւրաբաղդաբար կը տեսնուի որ սոյն Ատեանն ալ չէ կարող ազատ վճիռ տալ, ուստի և խնդիրը Պոլսոյ Վճռաբեկ Ատենին կողմէ նկատողութեան կառնուի և կ'որոշուի ատ փոխադրել դատը։

* * *

Ժամն ութն էր երբ Ոճրագործ Ատեանը կազմող հինգ դատաւորը իրենց տեղը բռնեցան ընդ նախագահութեամբ Վահէտ. Վասրֆ էֆէնտիի որ միանգամայն է Առաջին Նախագահ Վերաքննիչ Ատենի։ Մատաւորաց յատուկ վարը լեցուած էր պաշտօնեայներով, փաստաբաններով և մասնոյ ներկայացուցիչներով. ունկնդրաց սահմանուած տեղը գրաւուած էր խուռն բազմութենէ մը որոյ նմանը քիչ անգամ կը տեսնուի դատարանաց մէջ։ Ընդհանուր դատախազի պաշտօնը կը վարէր Համիտ էֆէնտի, իսկ քարտուղարութիւնն յանձնուած էր Բիզա եւ Դարբիլէ էֆէնտիներու։ Ամբաստանեալք՝ ինչպէս վերն յիշեցինք՝ վեց հոգի էին, ամէնքն ալ Տիարպէքիրցի։ Նաղիթ պէյ՝ որդի Ազիզ փաշայի, Ֆուատ և Դաւրմ պէյ՝ որդիք Ձէմիլ փաշայի, և ասոնց սպասաւոր Ահմէտ, Դաղօ Հիւսէին և Ալի. որոց փաստաբաններն էին Թօփ-Թաշ Արթին և Թընկը Սիմոն էֆէնտիները։

Սրտգը էֆէնտիի հայրն՝ աշակերտ Մէհմէտ էֆէնտի՝ իւր միւս որդւոյն Ազիզ էֆէնտիի հետ իբր Գրագրաչ ընկեր ներկայ էր իւր փաստաբանին, Իզզէթ էֆէնտիի հետ։

Վահէտ Նախագահն ատենը բանալով յայտնեց թէ այս դատ Տիարպէքիրի մէջ սկսուած, յետոյ Սեբաստիա փոխադրուած և անտի հոս բերուած էր, թէ ամբաստանեալք Սրտգը էֆէնտիի դէմ բռնաբարութիւն ի գործ դրած էն, որմէ ամօթահար անձնասպան եղած է նա. յանձնարարեց ամբաստանելոց՝ ուշադրութեամբ ունկնդիր ըլլալ այն պաշտօնագրոց որք պիտի կարդացուէին, որպէս զի յետոյ կարող լինին պատասխանել իրենց ուղղելի հարցմանց։

Նախագահ էֆէնտիի հրամանին վրայ քարտուղարք կարդացին նախ Վճռաբեկ ատենի որոշմանագիրն որ խնդրոյն փափկութիւնն և կարեւորութիւնն ի նկատ առնելով պատշաճ կը տեսնէր որ մայրաքաղաքիս Ոճրագործ ատենին մէջ քննուի այդ դատ. երկրորդ՝ Տիարպէքիրի Ամբաստանիչ ատենի մազպաթան որ հարցաքննիչ դատաւորին կողմանէ կատարուած քննութիւններն ի նկատ առնելով՝ բաւական կը գտնէր ամբաստանելու. երրորդ՝ Ընդհանուր դատախազի ամբաստանագիրն։

Յետ ընթերցման սոյն գրոց, Վահէտ. Նախագահը խօսքն ամբաստանելոց ուղղելով, ըսաւ. «Ահա՛ ձեզ համար կ'ըսեն թէ դուք Սրտգը էֆէնտիի անձին և պատուոյն դէմ բռնաբարում ի գործ դրած էք, որոյ պատճառաւ անձնասպանութեան դիմած է նա. տեսէք ինչպէս կը հաստատէ ընդհանուր դատախազը ձեր այդ գործողութիւնը»։

Ընդհանուր դատախազ Համիտ էֆէնտի խնդիրը բացատրեց և իւր փաստերն յառաջ բերաւ, հաստատելու համար բարեկամական հրաւէրի պատրուակին ներքեւ գործուած այդ ոճիրը. ըսաւ թէ տասնեւհինգ ամիսէ ի վեր արդարութեան պաշտօնեայք կարող եղած չեն լուծում տալ այդ խնդրոյն ո՛չ Տիարպէքիրի մէջ և ոչ ալ Սեբաստիոյ մէջ, ամբաստանելոց ծնողաց տեղական ազդեցութեան շնորհիւ։ Վճռաբեկ Ատենն խնամատն որոշում մը տուած է դատն այս դատարանը փոխադրելով ուր չուտով արդարութիւն յաղթող պիտի հանդիսանայ։ Համիտ էֆէնտի յայտնեց թէ 26 վկայներ ունի՝ որոց վկայութիւնը խնդրոյն վրայ լոյս պիտի սփռեն. այս վկաները Տիարպէքիրի մէջ են որոց ի Պոլիս փոխադրուելը խնդրեց։ Յետոյ յաջորդաբար խօսք առին Իզզէթ էֆէնտի, Թօփ-Թաշ Արթին էֆէնտի և Թընկը Սիմոն էֆէնտի՝ վկայից Պոլիս փոխադրուելուն և դատն փութով աւարտման մասին յայտնելով իրենց տեսութիւններն։

Ատենն՝ յետ խորհրդակցութեան՝ որոշեց կոչել Տիարպէքիրէն այն վկայներն՝ որք ընդհանուր դատախազին կողմանէ խնդրուած էին ի հաստատութիւն ոճրին։

Ատեանը վերցաւ. ժամը տասնուկէսին։

ՀԵՌԱԳՐԱՎՈՒՐՔ

ԱՃԱՆՍ ՀԱՂԱՍ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼՔ

Պերլին, 23 Նոյեմ.

Գերմանիոյ Երեսփոխանաց ժողովն այսօր բացուեցաւ։ Վիլհէլմ Կայսեր բացման ճառը կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ աշխարհակալութեան նպատակն է խաղաղութիւնն և հանգստութիւնը պահել ամէն տէրութեանց մէջ. թէ կառավարութիւն այս գործին կը նուիրէ ազդեցութիւնն զոր Գերմանիա ձեռք բերած է իւր խաղաղասիրութեամբ, ամէն Տէրութեանց կողմէ վայելած վստահութեամբը, առանց խնդրոց չմասնակցելոյն և սերտ բարեկամութեամբն որով Կայսրը կապուած է դրացի երիտ. արքունեաց։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սոֆիա, 24 Նոյեմ.

Զինուորական վարժարանին ուսուցիչ-ներէն Դէլարովիչ գնդապետ, փորձած լինելով աշակերտներն ապստամբեցնել ընդդէմ Խնամակալութեան ձերբակալեցաւ։ Զինուորական վարժարանին աշակերտաց դէնքերն առնուեցան։

Բեգրսպուրգ, 25 Նոյեմ.

Ժ. ՊԸ Ս. Բեգրեդ-պուրգ կը հաստատէ թէ Գերմանիոյ յանձնուած է Պուլկարիոյ ռուս հպատակաց պաշտպանութիւնն, և Ֆրանսայի՝ Արբ. Բուլգարի ռուս հպատակաց պաշտպանութիւնն։

ԱՅԳԱՆԵԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Լահոռ, 22 Նոյմ.

Ապստամբ Ղէլղայք յաղթեցին Աֆղանստանի էմիրին զօրաց, որոց մէկ մասը թշնամւոյն կողմն անցաւ։ Ապստամբութիւնն, որ կը ծաւալի, յառաջ եկած է ժողովրդական զգացումէն ընդդէմ դաշնակցութեան Անգլիոյ և Էմիրին։ Կասկածներ կան թէ Էմիրը կ'ուզէ Անգլիոյ յանձնել իւր երկիր։ Ապստամբաց Կառաջնորդէն մոլեռանդ կրօնաւորներ։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 23 Նոյմ.

Զրոյց կը պտըտի թէ պատերազմական գործոց Նախկին Նախարար Թիպօտէն զօրավարը Թոնքինի Ֆրանսական զօրաց ընդհանուր հրամանատար պիտի անուանի։

Հէնպէլ ֆէոնոսի հեղինակ Պ. Էտուարտ Տրիւմոնի դէմ դատ բացուած է նոր գիրք մը հրատարակած լինելուն համար ընդդէմ Հրէից։

ՏՐՈՒԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 13 Նոյեմ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

Լանդարի վրայ պանքայի)	110 1/2
» » » (վճռական)	110 1/8
Բարիզ » (պանքայի)	22 87 1/2
» » » (վճռական)	22 95

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹԻՆՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

	Գներկ
Երեկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Ապրի Գ.Կ.	15 22
Գրասային գոցուելէն վերջը	» 15 22
Տարի մէջ	» — —
Լաւագոյն բացուեցաւ	» 15 22
Բարձրագոյն գին	15 22
Նուազագոյն »	15 22
Կէս օրին	15 21

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երեկ երեկոյ	35 42
Այս առաւօտ	35 42
Կէս օր	35 42
Սխալանք 1858) 1862)	A. Սերի 23
» 1860) 1863)	B. » » 14 15
» 1872) 1865) 1869) 1873)	C. » » 15 22

ԻՍԼԱՄԻԵԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երեկ երեկոյ գոցուելէն	83 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	83 20
Կէս օրին	83 20

ԲԱԺԻՆԵ ՏՈՄՈՒ

Սոֆիէ ժէնէրալ	Գ. Կ. Ընդ. Լր.	3 13
Տրեսի ժէնէրալ	Գ. Կ. Օսմ. »	5 31
Պանք տը Գոնս	»	5
Լոս. Շանժ է վիլէորս	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	292 1/2
Սուէզի երկաթուղի	Թր.	35 25
պրիմարիտ տը Որիօրիթ	»	—
ամէնիթ ուզիթ Լաբրիսմի	»	72

ՏԵՐՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐՍԱ

Լոնտոն, 25 Նոյեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Ռգդ. քանսոլիտ	102 1

[illegible]	34 62 1/2
» Ռուսական	— —
Պանք Օթոման	524 32 1/2
Դրեսմ Լիոնէ	585
» Ֆոնսիէ	1437 50
Համբեռսմ Լիոնի	1247 50
Ղուէզի ջրանցք	2102 50
Ռուսական 5 % 1877ի	102 1/4
Իտալական Ռանթ	101 57 1/2
Եգիպտական միացեալ	386 25
Դպոնիական (արտաքին)	66
Դրեսիրիթ Թիւրք	355
% Հելլենական	320
Զէջ Լոնդոնի վրայ	25 36

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 25 Նոյեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան ջոնսոլիտ Սերի Դ	14 22 1/2
Եգիպտական	386 25

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Աւասիկ Պատճէնն Պատրիարքական պաշտօնագրոյն ուղղեալ առ Պատ. Անդամս Սովէլոց Պատ. Ճանճնաժողովոյն։

Մեծ. Ատենապետ էֆէնտի,
Սովէլոց Խնամատար Կեդր. Ցանճնաժողովոյ

Ազգային Վարչութեան Խառն Ժողովն ուշադրութեան առնելով Սովէլոց Խնամատար Ցանճնաժողովոյ հաղորդագրութիւնն՝ վերահասու եղաւ Պատուարժան Ցանճնաժողովոյդ պաշտօնավարութեան մեծամեծ արդեանց և անոր հաշուոց օրինաւորութեան, և նոյն հաշիւներն հաստատելէ յետոյ՝ որոշեց։

Ա. Ըստ որում Ցանճնաժողովդ՝ որ հանրային աղէսից այդ ճգնաժամուն մէջ արագելոյ օգնութեան հասնելու պատասխանատուութիւնն ինքնաբեր յոժարութեամբ ստանձնելով առաջի Ազգին՝ կրցած էր արժանաւոր կոտարել իւր մարդասիրական պաշտօնն, բարւոք տնտեսութեամբ և փութաջան գործունէութեամբ, և այսպէս արդիւնաւոր կերպով մասնակցած էր այն ջանից, զորս Օսմ. Տէրութիւնն ի գործ դրաւ հայրադորով խնամօք այդ ողբասալա չարիքն դարմանելու համար, և ըստ որում իւր աշխատութիւնքն հանրային գնահատման արժանացած էին, Ազգ. Ժողովն շնորհակալեաց քուէ խնդրել Սովէլոց Պատուարժան Ցանճնաժողովոյ սոյն կարեւոր ծառայութեանց համար։

Բ. Նոյնպէս շնորհակալեաց քուէ խնդրել վասն այն բոլոր նուիրատուաց որք օժանդակած էին Ցանճնաժողովդ. ձեռնարկած հանգանակութեան, սովատանջ տառապելոց ի նպաստ։

Գ. Սովէլոց Ցանճնաժողովդ մատակարարութենէն յաւելեալ գոյքն Ազգին արհեստական կրթութեան յատկացնել, արհեստական վարժարանի հաստատութեամբ, որու ծրագիրը պիտի սահմանուի մասնագիտաց ձեռօք, այն պայմանաւ սակայն որ նոյն հաստատութեան յատկանալի եկամտից գումարն տնական (100) հարիւր օսմ. լիրայի հասնելէ յետոյ՝ բացուի նոյն վարժարանն։

Դ. Արհեստական վարժարանն կցորդել Ազգային Փրկչեան Հիւանդանոցի, անոր մատակարարութիւնը վերապահելով սակայն ինքնուրոյն խնամակալութեան մը, այն իրաւասութեամբ ու պարտաւորութեամբ զորս կը պարտադրէ Ազգ. Սահմանադրութիւնն հասարակաց հաստատութեան մատակարարութեան համար, և այս եղանակաւ արհեստական վարժարանի տեսչական կալուածներն պիտի ենթարկուին այն դրութեան, որով ապահովեալ են Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի կալուածներն։

Սոյն հիմանց վրայ խնամակալութիւնն արդէն կազմակերպուած, և յատուկ կանոնագրով մը՝ ըստ տրամադրութեան Ազգ. Սահմանադրութեան՝ գծուած են անոր պարտաւորութիւններն և իրաւասութիւնն։

Խնամակալութեան անդամք են՝

Վահեմ. Աբիկ էֆ. Ունենեան
Մեծ. Սահակ » Ղազարոսեան
» Աբէլ » Կիւլպէնկեան
» Գառնիկ » Ցովսիփեան
» Պարսիկ » Կիւլպէնկեան
» Մկրտիչ » Մանուկեան

Արդ՝ յայտնելով ի մասնաւորի մեր եւ Ազգային վարչութեան շնորհակալութիւնները Ցանճնաժողովդ աշխատութեանց համար՝ զորս կը կնքէ ազգային արդիւնաշատ նոր հաստատութեան մը ծնունդ տալով, կը հաղորդեմք Ձեզ արհեստական վարժարանի հաստատութեան կանոնագիրը, և կը խնդրեմք որ բարեհաճիք խնամակալութեան յանձնել, փոխանցել Ցանճնաժողովդ մատակարարութենէն յաւելցած և արհեստական վարժարանի յատկացեալ բոլոր կալուածներն, դոյզերն եւ պահանջներն, նոյնպէս և բոլոր տուփերն և թղթերն, որպէս զի նորընծայ խնամակալութիւնն ըստ տրամադրութեան կանոնագրի իւր պաշտօնին ձեռնարկէ։

Կը մաղթեմք որ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն խոստացաւ իւր ծարաւի ընկերոջ բաժակ մի ցուրտ ջուր տուողին, զՁեզ՝ որ այնքան ոգեսպառ տառապելոց մխոնդ գաւաք մատակարարելու, լիացունէ երկնային և երկրային բարութեամբ, և հանդերձ զարմօք և զաւակօք պահէ պահպանէ ի խնամս իւր։ Մնամք աղօթարար

Պ. Կ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

* * *

(Աւասիկ Պատճէնն պատրիարքական պաշտօնագրոյն ուղղեալ առ անդամս Ազգ. Արհեստական վարժարանի խնամակալութեան)։

Սովէլոց Խնամատար Ցանճնաժողովն իւր պաշտօնն կնքած և իւր գործառնութեանց հաշուն և հաշիւն տեղեկագրով մը հաղորդած էր Ազգային Վարչութեան, որ Մասնախմբի մը միջոցաւ հարկ եղած քննութիւնը կատարելով՝ նոյն հաշուոց օրինաւորութիւնն եւ ճշդութիւնն ստուգեց, և ըստ որում Սովէլոց Ցանճնաժողովոյ մատակարարութենէն յաւելեալ գումար մը կար, որ իւր դրամագլուխ կազմելու էր Ազգին, Խառն Ժողովն այդ արդեանց գործածութեան նպատակին վրայ իւր քննիչ Մասնախմբին՝ և նոյն իսկ սովէլոց Ցանճնաժողովոյ կարծիքն ստանալէ յետոյ՝ որոշեց յատկացնել զայն Մայրաքաղաքիս մէջ արհեստական վարժարանի մը հաստատութեան, և սոյն որոշումն իրագործելու, արհեստական վարժարանն մատակարարելու, վարելու եւ անոր տեսչական գործն յանձնելու պաշտօնն ինքնուրոյն խնամակալութեան մը յանձնեց յատուկ կանոնագրով մը, որ կը սահմանէ անոր պաշտօնն ու իրաւասութիւնն, եւ որոշեց միանգամայն որ նոյն արհեստական վարժարանն Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի կցորդ հաստատութիւն մը լինի, եւ անոր կալուածներն դառնան սոյն գիտութեան ազգային վաղեմի յարիւն անուան։

Խնամակալութեան անդամ կարգեցան՝

(Նախորդ պաշտօնագրով յիշուած)

Աւելորդ կը համարիմք բացատրել Ձեր . . . սոյն արհեստական վարժարանին պէտքն և այն օգտակար արդիւնքներն զորս կրնայ յառաջ բերել Ազգին տնտեսական վիճակին նկատմամբ, այլ միայն մեր շնորհաւորութիւններն յայտնելով Ձեզ՝ որ բանիւրն և ձեռնհաս ընկերակիցներով կը կոչուիք այսպիսի կարեւոր ծառայութիւն մը մատուցանելու Ազգին, կը հաղորդեմք Ձեր . . . սոյն վարժարանին հաստատութեան կանոնագրին և կը խնդրեմք որ հաճիք Ձեր անդամակցաց հետ գումարիլ ի նիստ, Ձեր Դիւանը կազմելով արդիւնքն յայտագրել և ըստ կանոնագրի ձեւակարկել Ձեր պաշտօնին, ստանալով նաեւ քան զամենայն սովէլոց Ցանճնաժողովէն իւր առանդելիք գոյքերն, տուփերն և թղթերն, ինչպէս նոյն Պատուարժան Ցանճնաժողովոյ յանձնարարուած է յատուկ պաշտօնագրով, որու պատճէնն հաղորդուած է Ձեր անդամակիցներէն Վահեմ. Աբիկ էֆէնտիի։

Կը յուսամք որ Պատուարժան Խնամակալութեանդ ջանից շնորհիւ Ազգային Վարչութեան կը մատուցուի ընդհանուր նոյն վարժարանին ծրագիրն, պատրաստեալ մասնագիտաց ձեռօք, ազգային պիտոյից, տեղական հանգամանաց և ժամանակու պահանջմանց համաձայն, և կարճ միջոցի մը մէջ վարժարանին հասութից գումարն հասնելով որոշեալ քանակութեան՝ տեղի կ'ունենայ անոր բացումն յօգուտ ազգային արհեստագործութեան։

Մաղթելով Յամենակալէն Աստուծոյ կար և զօրութիւն վասն Ձեր.

Մնամք աղօթարար

Պ. Կ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Ի ՆՊՐՈՅ ՀԱՍՏԱՏԵԻՒ

ԱԶԳ. ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԵԱԼ

Ի ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱԶԳ. ԿԵՂԵՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ատենապետ Ֆաշ. Ժողովոյ Ատենադպիր Ժողովոյ
Օ. Կ. ՆՈՐԵԱՆ Մ. Ե. ԽՐԻՄԵԱՆ

Հրամայեալ ի գործադրութիւն
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
11 Նոյմ. 1886
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Ն. Պ.

ՅՈՒՅԱԿ

Դպրոց եւ կալուածոց որ Սովէլոց Խնամատար Կեդր. Ցանճնաժողովէն փոխանցեալ են առ ազգն՝ ի թուականին 31 Մայիս 1886, եւ յատկացեալ Արհեստական Վարժարանի հաստատութեան։

Լիրա Օսմ. 100 ը.-ով

Թիմարէթի խան իւր յարակից շէնքերով	(1) 785,872, 50
Սալախանէ գիւղն	27,405
Սէրկի կառավարական	2,120, 50
Իսմանը ճէտիտ	12,742
Պատրաստ դրամ	3,845, 50
	831,985, 50
Բաց ասելի	
Պահանջ Նիկոմիդիայէ (երես Բ. տեղեկագրի)	43,18
Պահանջ Պուլգարիէ (երես Բ. տեղեկագրի)	27,726, 50
Ազատիկ նուիրատուսէ (դեռ եւս չեկած)	137,653, 50
	210,559
	1,042,542, 50

Վաւերացեալ առ ի ճշդութիւն ցուցակիս
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Եւրոպէն Տեսուչ
Մ. ՁՕՊԱՆԵԱՆ

6 Նոյմ. 1886
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԼՈՒՐԵՐ ԱՖՖԻՈՆ ԴԱՐԱՀԻՍԱՐԻ

Նայեցիք։— Ազգային շրջանակի մէջ ոչինչ կարեւոր և նշանակելի, բացի ազգային վարժարանի կախակայեալ ու խեղճ վիճակէն։ Մնողաց անչափ ու անհամեմատ անտարբերութիւնն ամեն խորհով ազգայնոց զայրոյթ կը պատճառէ։ մտանք անդամ մը դպրոց։ երկու հարիւրէ աւելի տղայք, զանազան հասակէ, շարուած են ընդարձակ սրահի մը շարքին։ աղմուկ, անկարգութիւն եւ։ բարեշնորհ խառնակութեան մի կենդանի պատկերը կ'ընծայեն։ տարակուսալոյր մթնոլորտ մը որ սրտիդանք կ'ազդէ, ուեւորդ է ըսել տղայոց առողջութեան փոխադ մ'է, և տակաւին ոչ ծնողք, ոչ հոգաբարձուք, ոչ ալ վարժապետք որք մի և նոյն մթնոլորտին տակ կ'ապրին, այսքան անտարբեր ու ինքնակար անպատեհութեան մ'առաջքն առնելու հոգ չեն տանիր։ Բայց մանաւանդ ծնողք անդգայութեան ատաւման անհոգ կը շարժին իրենց զաւակաց նկատմամբ որք, գրեթէ առանց բացառութեան, զուրկ են կոկիկ հանդերձէ, մաքրութենէ, դպրոցական պիտոյքէ, դաստիրքէ և պարկեշտ ու քաղաքավար վարմունքէ։ Ահա այս է ազգ. վարժարանի կացութիւնն արդէ յայտնի է թէ տասնի չափ առաւել կամ նուազ բարեկարգ դպրոցաց մէջ ամենէն անխնամն ու ամենէն անարտեկարգն է։

Ունեւոր ծնողք ոմանք միարանած էին Պոլսէն վարժուհի մը բերել տալու։ Նախորդ ամսոյ 28 ին տեղս ժամանեց յանձնարարեալ ուսուցչուհին, Օր. Եւդինէ Սարգիսեան, նախկին աշակերտուհի Խաչիկեան Ներսիսեան վարժարանի որ բաց ի հայ լեզուէ և նախնական ուսմանց տարրերէ, պիտի աւանդէ նաեւ ձեւագրութիւն եւն։ Խիստ գովելի է ծ՝ ողոց ոմանց այս եռանդ, այնու մանաւանդ՝ զի թոշակաւոր աշակերտուհիներէ զատ ձրի պիտի ընդունուին նաեւ աղքատ ուսանողուհիներ։ Մաղթենք որ քաջալերութիւն չպակսի և յարատեւելով արդիւնաւոր ըլլայ աղջկանց այս վարժարան որոյ պաշտօնապէս բացումը պիտի կատարուի առաջիկայ երկուշաբթի։

— Նախորդ առթոյ 24 էն 25 լուսնալուս գիշերը տեղւոյս շուկային մէջ հրդեհ ծագեցաւ արձարանէ մը։ Կոտած անմիջական գնութեանց շնորհիւ առաջին առաւեւտու առանց ժամանակ թողլու որ ծուսի։ մինչ նոյն արձարանն այրեցաւ և մնացեալ խանութներ վնասուեցան։ Թէեւ կէս գիշեր, իսկոյն հրդեհի վայրը դիմեցին կառավարիչ պէյն և այլ պաշտօնատարք։ բայց երկրամասի Իթալօ Պարսօրլին հրդեհը չիջուցանելու համար բրած ոնձնուելը ջանքք ամենուն շնորհակալութեան արժանացաւ Պ. Արխատէս Նուսխաճեանի հետ որ նոյն. նէս կարեւոր մասնակցութիւն մ'ունեցաւ։

— Երկրաշարժի ցնցմունք զրոս ծանուցած եմ նախորդ թղթակցութեամբ, կ'երեւի թէ շարունակութիւնն են եղեր երկրաշարժի մը որ տեղի ունեցեր է ի Պաշ-Զէյմի, Իզմիրի և Գարահիսարի միջեւ, այս վերջինէն քանի-երսուն ժամ հեռու։ Պաշ-Զէյմի կործանած է Կ'ըսուի և ուրիշ մի քանի գիւղօրէք ընդ որս և Տարիլրը (Նահէյէ Սանտրգլրի) բ.-ական վնասուած էն. տասն և չորս հոգի փլատակաց տակ մնացած, և այլ վնասներ պատահած են, ըստ հեռագրական տեղեկութեանց Սանտրգլրի գայմագամին որ անձամբ տեղւոյն վրայ քննութեան գնացեր է։

—Տարաժամ ձմեռ մ'անցուցինք անցեալ եօթնեկի մէջ։ Մի քանի օր շարունակ ցրտեց և անգամ մ'ալ ձիւնեց։ Գարահիսարի համար անսովոր է ձիւն տեսնել հոկտեմբերի մէջ։ Շրջակայ գիւղօրէից մէջ սակայն ոչ ձիւներ է և ոչ ալ սառուցի ցուրտ զգացուեր է։ բարեբաղդաբար շաբաթէ մ'իվեր եղանակին յարմար բարեխառնութիւն մ'ունին օդերը։

—Հաքիմ Շէվզի էֆէնտիի յաջորդն, Քեամիլ էֆ. հոգոց ՀՐԵ սուլթ. ՕՀԱՍՈՒՍԳ և հիւրընկալեցաւ Մէվլի վիներու կրօնապետ Շէյխին կողմանէ։ Պաշտօնատարք և երեւելիք ընդառաջ գնացին նորընծայ Հաքիմ էֆէնտիին։

—Կառավարական ժողովներէ ոմանց անդամք փոխոխուելով՝ նոր կազմակերպութիւնք տեղի ունեցան։ վաճառականական առեւտրի երկու սրահաեալ անդամց տեղ նորեր ընտրուեցան։ Քաղաքապետական վարչութեան անդամ Դէսպրդ էֆ. Ալթունեան, կոչուելով յանձնակցութիւն Նախագահ Ատենի, նոյնպէս ընտրուեցաւ Օհան էֆ. Մեսրոպեան որ ընտրութեանց մէջ առաւելագոյն քուէ շահած էր։

—Հասած հրամանաց վրայ Մարտահամարի վարչութիւնը նորանոր կարգադրութիւններով իւր գործողութիւնները կ'կանոնաւորէ։ շնորհիւ հասատուած նոր դրութեան հայ թէ թուրք հասարակութեանց մէջ պատահած ծնունդք, մահուանութիւնք և մահք կանոնաւորապէս կ'արձանագրուին հեռագիրով, առանց տեղի տալու ո՛և է շփոթութեան և սխալանաց։ Այս դրութիւն բարմոքիմի առաւելութիւններ ունի, և գնահատելի է ոչ միայն իւր ճշգրիտ վիճակագրութիւն տէրութեան ամեն ազգի հպատակաց, այլ և կառավարութեան գործառնութեանց, հարկաց գանձման և այլ տեսակէտներով։

— Բայի Տօքթ. Մէհմէտ էֆ. է որ քաղաքապետութեան պաշտօնական բժիշկն է, մի քանի կարող ընտանեաց ձեռօք բացուած բաժանորդագրութեամբ տեղս բերուեցաւ Տօքթ. Արսոմ օլաքի որ Սթէնքի բժշկական վարժարանէն վերջեալ է։

Գիշերենք առաջին խնդիրը։ Մենք ասեցինք որ մեր իգական դպրոցների աշակերտուհիների մեծ մասը պատկանում է մեր հասարակութեան ստորին դասակարգին։ Այդ տեսակ դասակարգին պատկանող աղջիկները մեր դպրոցներում ուսում աւարտելուց յետոյ մոլորված են մնում։ Նրանք մեր դպրոցների շնորհով իրը թէ կրթված օրիորդներ դառնալով, այլ ևս չեն կարող իրանց ազգաւոր, ստորին դասակարգին պատկանող ծնողների տնային աշխատանքներին մասնակցելու։ Մայրը կար կարելով, կամ լուացք լուանալով է ապրում, ինքն կերակուր է եփում և այլն,— աղջիկը չէ կարող մասնակցել այդ տնային աշխատանքներին, նա չի գիտեր ոչ կարել, ոչ ձեւել, ոչ եփել ոչ լուանալ և այլն։ Նա օրիորդ է։ Նրա օրիորդ դառնալը այն ստիճան արմատանում է բոլոր իրան շրջապատողների համոզմունքի մէջ, որ մեզ չատ անդամ պատահել է լսել, ինչպէս մեր իգական դպրոցում աւարտած աղջկայ հայրն ու մայրը իրանց զաւակին այլ ևս ոչ թէ նրա անունով են կանչում, այլ ուղղակի «օրիորդ» են անուանում։ Ապարդիւն, անպէտք ուսում ստանալով, այս տեսակ օրիորդ համ ինքն կեանքի մէջ մոլորված է մնում, համ էլ մի աւելորդ, ծանր բեռ է դառնում իր ազգատ ծնողների համար։

Պարզ է որ մեր իգական դպրոցն այդ տեսակ անձնուռնի հեռուանգներին չէր հանի, եթէ իր պրոգրամայի մէջ որոշած լինէր՝ կամ մի հաստատ, հաց տուող արհեստ սովորեցնել, թո դանտելեարեն, որը ձեռք բերած լինելով, ուսում աւարտած օրիորդը կը կարողանար իր անձնական աշխատանքով ապրել, կամ նոյն իսկ դպրոցում ընտրելացնել ուսում առնող աղջիկներին տան տնտեսութեան ամեն տեսակ ճիւղերին։ Դերմանիայում և Շվէյցարիայում մեզ յայտնի են գեղեցիկ կերպով կազմակերպված դպրոցներ, որտեղ աղջիկները սովորում են ոչ թէ միայն այլ և այլ ձեռագործներ, ասրում են կարել, ձեւել, գործել և այլն, բաց կանոնաւոր կերպով սովորում են լուացք լուանալ, ութիլ, կերակուր եփել, ստանում են մանուկներին խնամելու մասին տարրական հասկացողութիւն։ Այդ բոլոր կենսական անհրաժեշտ հմտութիւնները համ պէտք են դալիս օրիորդներին իրանց տան տնտեսութեան մէջ, համէլ կեանքի մէջ ճանապարհ են բաց անում այս կամ այն միջոցով հաց վաստակելու։

Այդ տեսակ դպրոցներ պատրաստում են հասարակութեան համար կրթված աղախիններ, դայեակներ, բոնոնաներ, (դաստիարակուհի) խոհարարուհիներ, կար անողներ, դերձակներ, և այլ արհեստաւոր կանայք։

Կան այժմ ամբողջ Եւրոպայում և իգական բուն արհեստաւորաց դպրոցներ։ Այդ տեսակ դպրոցը բազմաթիւ բաժանմունքներ ունի։ այդտեղ օրիորդները սովորում են գրագրութիւն, հաշուապահութիւն, կազմարարութիւն, փայտի վրա փորագրել, լուացք ու զգեստներ ձեւել ու կարել, և այլն, ստանալով մի և նոյն ժամանակ ընդհանուր տարրական ուսում։

Իսկ մենք, ընդհակառակն, այնպիսի ուղղութիւն ենք տուել մեր իգական դպրոցներին, որ կարծես թէ այդ դպրոցներում ընդունվող բոլոր աղջիկները՝ արիստոկրատների, աղնուականների, կամ շատ ունեւոր ծնողների զաւակներ լինէին։ Մեր դպրոցների զեկավարները ամենեւին մոռացել են որ մեր դպրոցների սանուհիների մեծ մասը չքաւոր ընտանիքների զաւակներ են, որոնց պէտք է պատրաստել ոչ թէ տուներէ, պարահանդէսների համար, այլ կեանքի համար, առօրեայ ծանր կեանքի աշխատութեան համար։

Երեւի մեր մանկավարժները կարծել են որ մեր իգական դպրոցների աշակերտները բոլորն էլ կամ անմիջապէս մարդու կ'երթան, կամ բոլորն էլ վարժուհիներ կը դառնան, կամ միջոց կ'ունենան շարունակել իրանց ուսումը։

Թէ ինչ պէտք է անենք այն բազմաթիւ և խղճալու արժանի անջոկակ օրիորդների հետ, որոնք մեր դպրոցներից անպէտք վկայականներ ստանալով տարակուսած եւ յուսահատված փողոցի մէջտեղ են մնացել, անօգնական կերպով շլարտվել են կեանքի մէջ մեր մանկավարժների ձեռքով,— այդ մասին կը խօսենք հետեւեալ անդամ։

(Մշ.) Գ. Ա.

ՇԱՀԱԼԻՐ ԱԶԳ

Ցառաջիկայ ըստ Եւր. դեկտ. Ալն որ է Նոյեմբեր 20, պիտի քաշուի Բումելիի երկաթուղւոյ վիճակահանութեան 104երորդն, և 500 թիւերը պիտի շահին։

Այս անդամ առաջին պարգեւն է՝ **600,000** և երկրորդը **60,000** ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 այլ եւ այլ թիւեր ևս մեծ պարգեւներ՝ իսկ մնացեալ 450 թիւերը 400ական ֆրանք պիտի շահին։ Վերոյշեալ գումարները կարելի է շահիլ Դ Դայ 7 ու կէս դահեկան վճարելով և բաղդի օգնութեամբ։

7 ու կէս վճարելով բաղդատուն մը դնողը, եթէ շահի, կ'ստանայ այն գումարն ամբողջ՝ զոր շահած է, 5 վճարողը կ'ստանայ շահուածին կէսը և 3 վճարողը կ'ստանայ միայն մէկ չորրորդը։

Կայ նաեւ տեսակ մը 37 ու կէս դահեկանոց բաղդատուն, որուն վրայ 25 հատ զատ զատ թիւեր տպուած են, որ 25 հատ զատ զատ բաղդատուն ըսել է։ Այս վերջինները նոյնպէս իրաւունք ունին միայն մէկ ՉՈՐՐՈՐԴՆ ստանալու շահելի գումարին։

Գնաւորներէն հնչուն դրամի տեղ էլ ալ կ'ընդունուի։

Բաղդատուներն արդէն պատրաստ ըլլալով դնել վախաքողք կրնան այժմէն գիմել ի Գալաթիա, կամուրջին գլուխը թիւ 33 առ.

ՄԱՐԳԱՐ Ց. ԳՈՒԼԱԳՈՒՐՋԵԱՆ

ՆՇԱՆ Պ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Կը յայտարարէ որ Գրաանեակը փոխադրած է Մեծ Հալիլ բաշա խան, թիւ 14, Գալաթիա։ 15—15

ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Զերմանպէս կը յանձնարարեմ կարդալ գործ մը որ հալիէ, քացարդ և բժշկական լեզուաւ կը խօսի հարբուհ անկարգութիւն, պարծանքներուն, նշանակներուն և քարմանդ վրայ։

Ցառակօրէն ցուցուած է պարզ ու գիտական նոր միջոց մը՝ բուժելու համար անկարգութիւնն, թէ յառաջ գայ երկասարդական զեղծումներէ, վերջապէս աշխատութիւնեն [illegible] ծածանուն, երկար տարի տաք երկիրներ մը նստէ ելն։ Հինգ տարիէ ի վեր ձեռք բերուած արդիւնք տարն ակնկալութիւն կը գերազանցեն։ Դարմանումն ոչ է փանդ չընծայեր, բայց պիտի նոր է և փանդէ վերծ, քանի որ սգալիքնին, քանիմանա, փոփոխ եւ մէկդի թողուած են։

Ծանօթութիւնք ձրիապար կը զրկուին ուզողին, երբ դիմուի առ Պ. Տ. ԿՕՏԻԷ, ի Լիոն (Ֆրանսա)։ ՏՐ. ՍԱԼՎԱԴՈՐ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարրնա իթթիսաղ օլունան նիւմունէսինէ վէ շուրութը մուգաբրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպարեա օլունմագ իւզրէ մէվզուի միւնագասայա գօնուլան պէշ պին ատէտ սարը մուշամմանին պէհէր ատէտի էլլի էբի զուրուշա թալիպի էօհտէսինէ օլուպ թրշրինի սանիի բումինին օն տոգուզունը շարէնպիհ կիւնինէ գասար պէհէր կիւն միւնագասար պիլ իֆրա մէզբիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէեկինտէն, իթթիա թալիպ վէ երկիրմնճի բէնչէնպիհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլարընը մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 Թրշրինի սանի 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարրնա իթթիսաղ օլունան նիւմունէսինէ վէ շուրութը մուգաբրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպարեա օլունմագ իւզրէ մէվզուի միւնագասայա գօնուլան օթուզ պիր պին ատէտ սարը մուշամմանին պէհէր ատէտի օն զուրուշա թալիպի էօհտէսինէ օլուպ թրշրինի սանիի բումինին երկիրմի իւչինճի բաղար կիւնինէ գասար պէհէր կիւն միւնագասար պիլ իֆրա մէզբիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէեկինտէն, իթթիա թալիպ վէ երկիրմի տէբրտունճի բաղար երթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլարընը մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 Թրշրինի սանի 1886

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Թահնիյէ իտարէսի իչիւն մէմհուրէն մահֆուզ պուլունան նիւմունէ վէ ճուրութը մուգաբրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպարեա վաղ օլունտրընտան վէ թրշրինի սանինին օն պէշինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք օն եէսինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ գարարը գաթիսի վիրիլէեկինտէն, իթթիա թալիպ վէ երկիրմի էլչիլինճի բաղար պուլունանլարընը մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 Թրշրինի սանի 1886

3—3

ԻԳԱԿԱՆ ՊՐՕԼԵՏԱՐԻԱՏ (*)

Բ.

Քանի որ մեր դպրոցների սխալ եւ անհիմն ուղղութեան շնորհով կազմվել է արդէն մեզանում իգական պրոլետարիատ, այսինքն կանանց այնպիսի մի դասակարգ, որ ոչ որոշ դիրքանք ունի, ոչ էլ որ և է ապրուստի աղբիւր, ոչ էլ, վերջապէս, ընդհակառակ է որ և է աշխատանքով իր համար հաց ճարելու,— մեզ մնում է այժմ մտածել նախ՝ ինչպէս անել որ գոնէ ապագայում առաջն առնվի այդ տեսակ պրոլետարիատի կազմվելուն մեր հայոց իգական դպրոցների ուսում աւարտածների կօնտինգէնտից, ուրեմն ինչ գործնական ուղղութիւն պէտք է տրվի մեր իգական դպրոցներին, որպէս զի այդ դպրոցներում աւարտած օրիորդները դուրս գալով դպրոցների պատերից՝ զինված լինէին կեանքի կռուի համար, ձեռք բերած լինելով հաց տուող գործնական ֆէչէկ (արհեստ)։

Երիտասարդ՝ մեզ մնում է մտածել թէ ինչ պէտք է անենք այն բազմաթիւ օրիորդների հետ, որոնք արդէն աւարտել են իրանց ուսումը մեր դպրոցներում, որտեղ ոչինչ գործնական, հաց տուող ուսում չեն ստացել և կրնոբէնտ ստանալուց յետոյ մնացել են կեանքի մէջ տարակուսված, մոլորված, յուսահատ, անօգնական, գուցէ անիծելով այն ուսումը որ ստացել են և որ խլել է նրանց իրանց սուրբ շրջանից, ներշնչելով նրանց մէջ աւելի լայն պահանջներ, առանց միջոց ապու նրանց այդ իրանց մէջ ծնեցրած պահանջներին բաւականացնելու։ Մեզ մնում է մտածել թէ ինչ կենսական ճանապարհ պէտք է բաց անենք մեր մէջ այդ արդէն գոյութիւն ունեցող իգական պրոլետարիատի համար, որ ծնեցրել են մեր մէջ մեր իգական դպրոցները իրանց սխալ և մեր կեանքի պահանջներին անյարմար ուղղութեամբ և պրոգրամայով (ծրագիր)։

Գիտենք առաջին խնդիրը։ Մենք ասեցինք որ մեր իգական դպրոցների աշակերտուհիների մեծ մասը պատկանում է մեր հասարակութեան ստորին դասակարգին։ Այդ տեսակ դասակարգին պատկանող աղջիկները մեր դպրոցներում ուսում աւարտելուց յետոյ մոլորված են մնում։ Նրանք մեր դպրոցների շնորհով իրը թէ կրթված օրիորդներ դառնալով, այլ ևս չեն կարող իրանց ազգաւոր, ստորին դասակարգին պատկանող ծնողների տնային աշխատանքներին մասնակցելու։ Մայրը կար կարելով, կամ լուացք լուանալով է ապրում, ինքն կերակուր է եփում և այլն,— աղջիկը չէ կարող մասնակցել այդ տնային աշխատանքներին, նա չի գիտեր ոչ կարել, ոչ ձեւել, ոչ եփել ոչ լուանալ և այլն։ Նա օրիորդ է։ Նրա օրիորդ դառնալը այն ստիճան արմատանում է բոլոր իրան շրջապատողների համոզմունքի մէջ, որ մեզ չատ անդամ պատահել է լսել, ինչպէս մեր իգական դպրոցում աւարտած աղջկայ հայրն ու մայրը իրանց զաւակին այլ ևս ոչ թէ նրա անունով են կանչում, այլ ուղղակի «օրիորդ» են անուանում։ Ապարդիւն, անպէտք ուսում ստանալով, այս տեսակ օրիորդ համ ինքն կեանքի մէջ մոլորված է մնում, համ էլ մի աւելորդ, ծանր բեռ է դառնում իր ազգատ ծնողների համար։

Պարզ է որ մեր իգական դպրոցն այդ տեսակ անձնուռնի հեռուանգներին չէր հանի, եթէ իր պրոգրամայի մէջ որոշած լինէր՝ կամ մի հաստատ, հաց տուող արհեստ սովորեցնել, թո դանտելեարեն, որը ձեռք բերած լինելով, ուսում աւարտած օրիորդը կը կարողանար իր անձնական աշխատանքով ապրել, կամ նոյն իսկ դպրոցում ընտրելացնել ուսում առնող աղջիկներին տան տնտեսութեան ամեն տեսակ ճիւղերին։ Դերմանիայում և Շվէյցարիայում մեզ յայտնի են գեղեցիկ կերպով կազմակերպված դպրոցներ, որտեղ աղջիկները սովորում են ոչ թէ միայն այլ և այլ ձեռագործներ, ասրում են կարել, ձեւել, գործել և այլն, բաց կանոնաւոր կերպով սովորում են լուացք լուանալ, ութիլ, կերակուր եփել, ստանում են մանուկներին խնամելու մասին տարրական հասկացողութիւն։ Այդ բոլոր կենսական անհրաժեշտ հմտութիւնները համ պէտք են դալիս օրիորդներին իրանց տան տնտեսութեան մէջ, համէլ կեանքի մէջ ճանապարհ են բաց անում այս կամ այն միջոցով հաց վաստակելու։

Այդ տեսակ դպրոցներ պատրաստում են հասարակութեան համար կրթված աղախիններ, դայեակներ, բոնոնաներ, (դաստիարակուհի) խոհարարուհիներ, կար անողներ, դերձակներ, և այլ արհեստաւոր կանայք։

Կան այժմ ամբողջ Եւրոպայում և իգական բուն արհեստաւորաց դպրոցներ։ Այդ տեսակ դպրոցը բազմաթիւ բաժանմունքներ ունի։ այդտեղ օրիորդները սովորում են գրագրութիւն, հաշուապահութիւն, կազմարարութիւն, փայտի վրա փորագրել, լ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՍՅԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 1,788,964

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 15,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրաներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զմրնիոյ Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ՆՈՐՎԷԿԵԱՆ ԻԼՂ

ԿԱՄ ՄՈՐԻՒ ՉԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԻԼՂ ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ն. ԹԷՈՏՈՐԻՏԷՍԻ

Այս ձկան իլդքան տարէ հետէ կը յանձնարարուի ժամանակակից բժիշկներէն։ Այս տատիկարգ պատրաստութիւն բազմաթիւ վկայագրեր ստացած է, իբր ամենէն ազդեցիկն այն ամէն հիւանդութեանց մէջ յորս մորթի ձկան իլդ գործածել հարկ է։

Մորթի ձկան իլդը մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը ծախուի շիշերով ի

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
Ս. ՄԷՐԻՈՅԵՓՍԻՄ

244, Բերայի Մեծ փողոց, 244

Կալաթա-Սերայի ոստիկանատան դիմաց

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱՔԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈՔ

ՄԱՔՕՔԵՐՈՒ ՄԻԼԻ ՀԱՏԿ ՆՈՊԳԻՒՂ

Իրապէս իրենց առջև թարմ գոյնին կը դարձուն ձեւմոկած կամ գունատած մաղերը։ Կը դադրեցուն անոնց թափելը։ Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացուն թերիր, ու մաղերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ, Նիս Եօրք։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանդիւբ եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց։ Էմմընտ Դարուանա, Անգլիական մթերանոց, Սիւրքեջի։ և Իզմիր Լաղանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԲԻԼԱՅԸՆՍ

Մոլորին ապահովագրութիւն։ — Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պահչէ-գապու Պոլիս։ կամ Զալաթիա Մէրթէկպանի փողոց Իզզէթ բէյ խան թիւ 6։ 507

24, Բէրլիմոյտ պուլար, Զալաթիա

ՀԱՅԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ԵՐՊԱՅԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ և ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԼԵՂՈՒՕՔ պատրաստուած է այս Օրացոյցը՝ Պարտիզպանեան պարանէն, մինչեւ ցարդ հրատարակեալներէն խիստ ձոխ, ընտիր ու գեղեցիկ զարդարուած ու կազմուած։

Դինն ալ շատ աժան է մինչեւ ցարդ վաճառուածներէն։ Կը գտնուի Պոլսոյ, Զալաթիոյ եւ Բերայի գրավաճառաց ու ծխավաճառաց քով և մասնաւորապէս ի տարբանի Պարտիզպանեան, Պոլիս, Բիւրա փաչա խան, թիւ 3։

5—6

DEUTSCHER Handels-Verein

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ
Ի ՊԷՐԼԻՆ

ՑԱՐԳԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ,
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱԳՈՒԱՆՔ հանրօգուտ չինութեանց, նոխարարութեանց, քաղցրոյթերն փարշուեմեանց համար եւ։
ՇԵՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ երկաթուղեաց։
ՇՈՒՆԵՇՈՒՐԻ, ջրաշարժ և հողմաշարժ մեքենայք, ջրհանք եւ։
ԵՐԿԱԹԳՈՐԾԱԿԱՆ և ճարտարական մեքենայք։
ԳՈՐԾԻՔ ամեն տեսակ։
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ լուսաւորութիւն։
Գերմանական Առեւտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց տպրանաց մանրամասն ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս։
ՀԻԿՕ և Ֆրիէար ԼԱՒԴՐԶՈՒՆԿ Ֆընտըքլեան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ

Հ. ԷՄԻՐԶԷԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ ԹԻՒՐՊԻՆ ԴԷՄ

Կը ծանուցուի արդէն հասարակութեան թէ սոյն դեղարանն, որ արդէն ծանօթ է երկու տարիէ ի վեր և դիմողներն չափազանց գոհ մնացած են, առաւել գոհացուցէ դիրքի մէջ է այսօր ամէն նկատմամբ։

Տոքթոր Նաղարէթեան իւր ուսումն Գրազիոյ մէջ առնելէ և երկար տարիներ հիւանդանոցաց մէջ աշխատելէ յետոյ Պոլիս վերադարձած ըլլալով, սոյն դեղարանի մէջ ամէն երկուշաբթի և հինգշաբթի ժամը 3—8 հիւանդ պիտի ընդունի. շաբաթ օրերը ճրիտարար պիտի ընդունի կարօտներն։

Աւելորդ կը համարինք Տոքթորի արժանեաց մասին դովեստ շռայլել։ Իւր երկարամեայ փորձառութիւնքն կրնան վստահացնել հասարակութիւնը։

Առտնին Տոքթոր ժողովի Նաղարթա եւս ամէն օր մինչեւ կէս օր ակռայի վերաբերեալ հիւանդութիւններ պիտի դարմանէ։

ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ

Մովսէս, գեղապէս և ցամաքային ապահովագրեան

Մէկմէնա Ալի բաշա խան, 2, Պոլիս

Սարգրիպարս, Մ. Թիւիլպէնճեանց եւ կոմ, պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԵԱՍԻՒՌԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութիւնովք հաստատուած կազմած վնասին ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ գրամագլուխ մը Ֆր. 15,000,000
Դրամագլուխ շրջանառութիւն հանուած 7,500,000
Պահեստ գրամագլուխ 775,000
Պահեստ սառնամեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար 1,750,000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռեասուրանս մարդիկ Ընկերութիւն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղիով եւ նեռամեալ կամ արտաքսեալ պրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաեւ մասնակից է «ԱՐԺԵՒՈՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ՄԵՌՈՒԹԵԱՆ»
Union pour l'Assurance de Valeurs

եւ հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

տալ 30,500,000 Ֆրանքի

գրամագլուխ մասնին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, թղթադրամ, կարան, պրանքներ, գոհարեղէն եւ, որք կը գտնուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն ապագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Աստիճի ընկերութեան ԳՐԱՄԱՏԵՒՐՈՅ անուններն։

Բարիզ	Գոնդուռա մ'Իզոնդոր տը Բաուի
Լոնտոն	(Լոնտոն Լեռ Գասէնդի Պէնքին և ընկ. (Հնդկաստանի, Աւստրալիոյ և Զիմաստանի Պանքա (Աւստրալական միացեալ Պանքա
Համբուրգ	Պերլինի գերմանական Պանքա
Ամսդերտամ	Ամսդերտամի Պանքա
Անվերսա	Անտուարպան փարկի Պանքա
Լիսէ	Ընդհանուր Պանքա Լիսէի
Պրուսել	Ընդհանուր ընկերութիւն յօդուտ ազգային Ճարտարութեան
Մանհայմ	Վարկի Հանրական Պանքա
Պերլին	Ս. Պրայթրէօտը
Վիէննա	(Գրեսի Անշդալտ (Առեւտրական Պանքա Վիէննայի
Բեռլերսլուրկ	Ի. Ի. Կիւնզբուրկ
Գրանենհակ	Երկրագործական Պանքա Ցանիմարքայի
Ջենովա	Բան. Հոթիէր և ընկ.
Զմիւռնիա	Տը Գոնամէր եղբարք
Պուքրէշ	Ռումանիոյ Պանքա
Ամիէնք	Ճարտարարուեստից վարկի Պանքա Յունաստանի

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը։ Պարտաններն և դիներ յոյժ շահաւէտ։

Գալաթա-Լոքմաճեաց, 2. Օպէռա, փոքրագէտ Վէրիդաի ծովային գործոց գրասենեակին, Սարնիճլը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատար
Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՃԵԱՆՑ եւ ԿՈՄ

Ստամբուլի և ասիոյ «միսէ վէ պարզրուսա» հիւանդութեանց քաշամամար մասնագէտ Տօքթ. Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ որ մեծ ինամով մշակած է զայդ ճիւղ, և նորանոր մեքենաներ ի գործ կը դնէ ընդհանրապէս զայս արեան, կը գտնուի, առաջուան պէս, ամէն օր ժամը 4էն մինչեւ 7, Եէնի-շամի, Կեդրոնական Նամակատան դէմ Նիւ-Եօրք դեղարան թիւ 12։

Երեքշաբթի օրեր անկարողները ձրի կը դարմանուին օրվէս յառաջագոյն։ 19 20

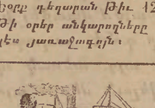

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ ՀԷ Ամբլա, Կ. Պոլսոյ և Օրէասի

ԹՈՒՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէրանդս	4,500
Անձէլս	3,000	Պարնկս	4,300
Արկս	1,300	Պարատին	2,500
Գասոնիս	3,500	Միրս	2,000
Գորոսոմնս	2,200	Նէրս	2,000
Գրամս	2,000	Օմէրս	5,000
Գէլմս	2,600	Օրտանս	3,000
Գարմիս	2,500	Գրանդս	4,500
Գամէս	2,100	Օգդ	2,000
Գաբրս	2,000	Բասիմիկ	1,200
Գամս	2,700	Բարէլսն	3,200
Ցիսս	2,500	Բասրեր	1,700
Ցամէնս	1,800	Ցիդդ	2,800
Իրաքս	2,600	Իրայնս	4,400
Տրանս	2,600	Իրնայս	3,200
Ցաղլբն	800	Իսլս	3,000
Ցիսս	1,700	Իսմանս	5,500
Ցիրամինկ	1,600	Իսմէս	3,500
Կարիէս	5,500	Պալէրնս	4,000
Կիդանս	2,200	Պարինս	2,000
Կոզ	1,800	Միլիս	2,000
Կրասնս	2,200	Պորէնդ	4,300
Հանկս		Թասաս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ալիլքն	3,000
Հիսալիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիսմարդ	1,200	Թոլնս	2,800
Ճնս	2,300	Քանգ	5,600
Քէլրս	2,000	Ցէնսս	1600
Քոնս	2,200	Ջէգրա	3,000
Լէս	2,000	Ջերս	41,0

Թէպէտ չոգենաւը, նաւապետ Մանոս, ընդ հանուր վարձառքով Հրոյն մէջ մնացած է սակայն 18ին և դեռեւս 19ն սուտ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կը ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ՅՐԼԷՅՏԻՐԻՒ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միսէթ
Խան Զալաթիա

514

ՄՈՍ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԷՎԷՐՊՈՒԼ և Մէնչեսթրի գծեր գոմերու ընթացք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գանգրու	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրս	4000	Օսարիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սեռապրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոդիս	800
Մակասա	3250	Օրինա	800
Մարիսթիս	3250	Սեսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
513 Ճէյմս Ցդրիդ, Լիվրբուլ

ՕՍՏԵՆԱՒԱՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՐԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Բէյրութ գծեր գոմերու ընթացք

Մարսիլիա երթալիք յատուկիկ շոգենաւն է Ֆէրոլի որ պիտի մեկնի նոյեմբեր 29ին։

Ուղեւոր և տրամ ուղարկելիք

Նաւագնէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԵՒՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17–18 Քիւչիւք Միսէթ
514 Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90, — ի Կալաթա Կլուանի խան, 2, — ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻՆՏԼԻՆՆԷՐ

Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԷՎԷՐՊՈՒԼ, Մէնչեսթրի և Օդեսայի գծեր գոմերու ընթացք

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ամս Յոֆիա	3,000	Պէքա
Արարատ	2,500	Դոնէլ
Լիզատիս	2,500	Գրուիչչանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլիամ
Մասկոտիա	2,500	Մարշ
Բուէնոս	2,800	Ֆոթերթիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ։ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՖԻԻՆԱՐՏ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ

Ամբ ոգիք տանի ամենամեծ կը բանի Լէվերբուլ և Մէնչեսթրի գծէ.

Ուղեւորք և ապրանք կընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթոնի, և Մեքսիկայի Նաւահանգստոց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նեմանպէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լանտոնի, Պլասկովի, Մանչէսթրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն չոգենաւու մէջ կայ կին փոստաբեր մը

Ընկերութեան չոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
511 փաչա խան Զալաթա

ՖԻՐԼԷՏ ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ

Ամբ կանոնաւորապէս կը բանի Լէվերբուլ և Մարսէլիոյ գծէ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերտան	2500	Յոսվենան	3700
Ալզասիան	2500	Յուսմիրեան	3700
Անտալուզիան	2500	Յրավեան	3700
Ամերիկան	2500	Իպէրիան	5500
Ամսթրդամ	3700	Իսպերիան	5500
Գավարնան	6000	Խոպերիան	5500
Գուլֆարիան	6000	Լէոպիան	2200
Գասթէլեան	800	Լիկուրգան	2500
Սարդինեան	2000	Լիսբոն	800
Տուրոյ	700	Օքսթոյ	700
Էքսէրտրն	3700	Բերսիան	3800
Յապիան	3700	Վալենսիան	6800
Յալէրմիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ամերիքան չոգենաւը, նաւապետ Էրիս, այսօր Լիվերբուլէն ասա հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԻՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Քիւչիւք Միսէթ խան, Զալաթիա.

Նաւատեարք, Գարոնապք Ֆրէտ, Լէյանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ՝

Կ. Պոլիս, Խուսարա Լաֆոնդէն.
Ձիրարդարդ, Պ. Պ. Քարվոր Եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահտան և ընկ.
Մալտա, Ա. Քասիվերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորդատոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդոլ և ընկ.
512

ՏԱՄՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ԾԱՌՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋՈՑՏՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԳՈՊԼՈՒ
Ի Սրուվէր (Դալամա)

Կեդրոնատեղի ի Կալատա, Մամ-Հանէ Լոյտ խան, 2։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՓԱՐ առաջին կարգի և զուտ սպիտակ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ. նշանը։

Կաշիէ ՓՈՎԵՐ ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։

ՌԷՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼԻՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդ օրինակութիւն։

Զանազան տեսակ ԴԱՐԸՆԵԱԼ առարկայք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ ապագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք
ՅԱՆԶԱԿԱՆԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ
Գէորգ պէյ խան, Եիրանէք Գալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի
ՄԱԼԱՆԳԻՒՐ ԳՐԱՄԱՊԱՆԱՑ
Որոնցմէ կը գտնուին էլ ի Լոնդոն

Գնողաց հանգստեան համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին կիսայարդեր էլեկտրիկ մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հանրաճանաչ գործարանի

ՃՕՆ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԳԻՔ

ԱՇԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ՁՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐԱԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութիւնքը ցինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողներով կընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

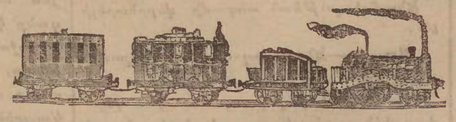

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՓԻԻՉԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՓԻԻՉԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կ. Պոլիս	6	15	6	44	7	12	7	45	8	9	8	40	9	10	9	44	10	20	10	48	11	22
Գում—գաբու	6	24	6	3	7	22	7	55	8	18	8	49	9	19	9	53	10	29	10	57	11	31
Եէնի—գաբու	6	28	6	57	7	26					8	53	9	23			10	33	11	1	11	35
Տաղուտ փաչա																						
Յասմաթիա	6	34	7	3	7	32					8	59	9	29			10	39	11	7	11	41
Եէսիլ—գուլէ	6	38	7	7	7	38	8	5	8	26	9	4	9	32	10	4	10	43	11	10	11	45
Մարմարիզ	6	49	7	19	7	50	8	49			9	46					10	55			11	58
Ա. Մէհէմմէտ			7	28	7	59	8	31			9	25					11	4			12	8
Քիւչիւք Զէք							8	40													12	16

ՓԻԻՉԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	1
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Քիւչիւք Զէք														4	52							
Ա. Մէհէմմէտ			6	44			7	41			8	40			9	39					11	21
Մարմարիզ	6	25	6	54	7	27	7	54			8	50			9	49					11	31
Եէսիլ—գուլէ	6	38	7	6	7	39	8	3	8	34	9	4	9	38	10	4	10	44	11	16	11	44
Յասմաթիա	6	42	7	10	7	43	8	7	8	38	9	8	9	42			10	18	11	20	11	48
Տաղուտ փաչա																						
Եէնի—գաբու	6	48	7	16	7	49	8	13	8	44	9	14	9	48			10	24	11	26	11	54
Գում—գաբու	6	52	7	20	7	53	8	17	8	48	9	18	9	52	10	10	10	28	11	30	11	58
Կ. Պոլիս	7		7	28	8	1	8	25	8	56	9	26	10		10	18	10	36	11	38	12	6

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բառող կառախմբոց մէջ միայն։ Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վագոններ։